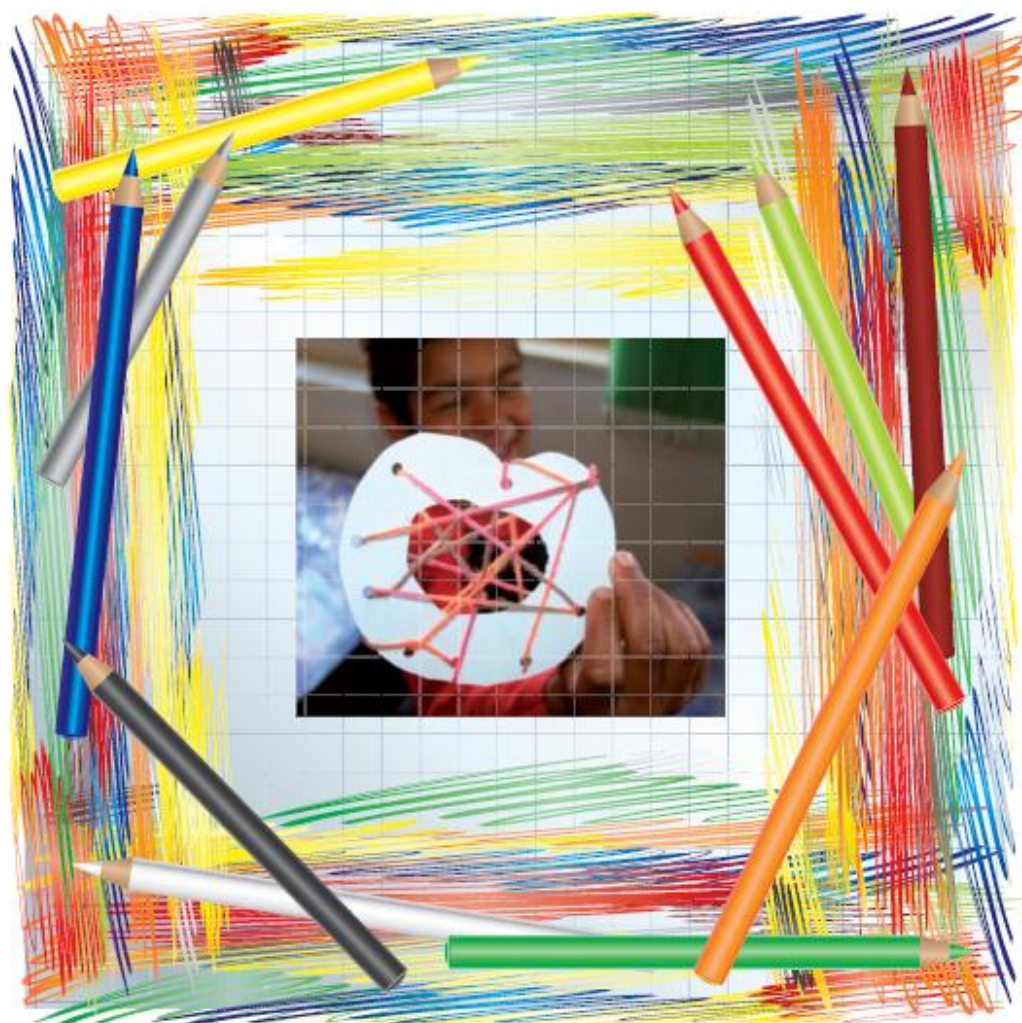

Škola inak

**ZBORNÍK NAJLEPŠÍCH PRÍSTUPOV A METÓD
VO VZDELÁVANÍ DETÍ ZO ZNEVÝHODNENÉHO
PROSTREDIA ZO SÚŤAŽE SGI 2009/2010**

Táto publikácia vznikla ako súčasť projektu Žiaci zo znevýhodneného prostredia v procese školskej reformy, ktorý realizoval SGI – Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť a ktorý je spolufinancovaný z Finančného mechanizmu EHP, Nórskeho finančného mechanizmu a zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, ktorého sprostredkovateľom je Nadácia otvorenej spoločnosti.

SGI je nestranná, nezisková, mimovládna organizácia, ktorá sa neviaže na žiadnu ideológiu ani politickú stranu. Cieľom SGI je hľadať riešenia pre skvalitnenie procesu alokácie verejných zdrojov na zabezpečenie kvalitných, prístupných, transparentných a efektívnych verejných služieb pre občanov Slovenska.

ŠKOLA INAK: Zborník najlepších prístupov a metód vo vzdelávaní detí zo znevýhodneného prostredia

Editorky: Martina Kubánová, Ela Klementová, Mária Tömösváryová a Judit Kontseková
Bratislava, november 2010

Foto na obálke: ZŠ s MŠ Jurské (prvá strana) a MŠ na ul. A. Kmeťa 11, Žiar nad Hronom (posledná strana)

© Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť

Gajova 4, 811 09 Bratislava

www.governance.sk, www.skolainak.sk, sgi@governance.sk

MŠ ul. A. Kmeťa 11, Žiar nad Hronom: Poďme na to spolu s rodičmi!	5
ZŠ Trstená: Stroskotanci v multimediálnom štúdiu	7
ZŠ s MŠ Jurské: Deň jablák, ktorý spája celú školu	10
SŠI Ždaňa: Hudobno-divadelné predstavenie o hygiene	14
ZŠ s MŠ Habovka: Majstri a Chrobáci skúšali ako sa žilo v minulosti a dnes	16
ŠZŠ Dubnica nad Váhom: Dotknúť sa iných krajín	19
ZŠ s MŠ Brezovica: Keď matematika môže baviť	20
ZŠ s MŠ Hrčel': Spoznajme svoje krajské mesto	23
ŠZŠ Veľký Krtíš: Splývavé čítanie	27
ZŠ Lúčna, Vranov nad Topľou: Učenie ako zážitok	28
Spojená škola – ŠZŠ, Poprad: Interaktívne vyučovanie	29
ŠZŠ Krompachy: Vytancovaná cesta k úspechu	30
ZŠ Mestisko: Škola ako centrum aktivít	31
Cirkevná ZŠ sv. košických mučeníkov, Ždaňa: Vyrovnanie príležitostí na úspech	32
Spojená škola internátna, Levoča: Práca hendikepovaných žiakov s hlinou má veľký potenciál	33
ŠZŠ - Speciális Alapiskola Moldava nad Bodvou: Cesta k náprave starších problémových žiakov	34
MŠ, Sabinovská ul. v Prešove: Divadlo pritiahlo do škôlky deti aj rodičov	36
ZŠ Povýšenia sv. Kríža, Smižany: Investovaná energia sa mnohonásobne vráti	37
MŠ Hrebendova ul. 5, Košice: Asistent učiteľa je prínosom	38
ŠZŠ Chminianske Jakubovany: Poďme spolu do rozprávky	39
ŠZŠ s MŠ internátna a ZŠ s MŠ pri zdravotníckom zariadení, Levice: Zážitkové vyučovanie s počítačmi	41
ŠZŠ pre žiakov so sluchovým postihnutím internátna, Kremnica: Liečiť sa nám pomáhajú koníky a voda	43
Materská škola Radlinského, Bánovce nad Bebravou: Učme sa žiť spoločne	45
ŠZŠ Inžinierska, Košice: Spevom proti nude v škole	47
ZŠ na Ulici zeleného stromu, Rožňava: Asistent učiteľa a terénny pracovník ako spolupracovníci školy	48
ŠZŠ Kolárovo: Robme veci lepšie	49

Milí priatelia,

predkladaná publikácia je prehľadom najlepších metód a prístupov vo vzdelávaní detí zo znevýhodneného prostredia, ktoré boli súčasťou tretieho ročníka rovnomennej súťaže SGI – Inštitútu pre dobre spravovanú spoločnosť v školskom roku 2009/2010. Cieľom súťaže bolo verejne oceniť tých, ktorí z vlastnej iniciatívy vytvárajú a zavádzajú do praxe nové prístupy, propagovať získané poznatky a rozširovať ich využívanie v prospech ďalších žiakov, učiteľov a škôl. Do súťaže sa zapojilo 26 škôl, ktoré v priebehu februára 2010 posúdila odborná komisia podľa troch hlavných kritérií: inovatívnosť, dopad na komunitu a efektívnosť. Komisia rozhodla o nasledujúcom poradí:

1. Materská škola, elokované triedy na ul. A. Kmeťa 11, Žiar nad Hronom
2. Základná škola, Hviezdoslavova 822, Trstená
3. Základná škola s materskou školou, č. 40, Jurské
4. Spojená škola internátna, č.244, Ždaňa
5. Základná škola s materskou školou, P.E. Bardoša 121, Habovka

Vďaka súťaži sa Inštitútu pre dobre spravovanú spoločnosť podarilo získať mnoho informácií, ktoré môžu poslúžiť ako inšpirácia pre pedagógov z rôznych škôl pracujúcich v podobnej oblasti.

Predkladaný zborník prezentuje činnosť všetkých 26 škôl, ktoré sa prihlásili do súťaže. Pri každej ukážke je uvedený kontakt na pedagógov a školu, v ktorej sa realizuje, aby ste v prípade záujmu mohli nadviazať kontakt a osobne získať ďalšie informácie. Väčšina aktivít je vhodná aj pre prácu so všetkými deťmi, nielen s deťmi zo znevýhodneného prostredia. Viac multimediálnych zdrojov (fotky, videá, texty) nájdete na webovej stránke projektu www.skolainak.sk, ktorá umožňuje učiteľom aj rodičom výmenu skúseností z tejto oblasti, vrátane učebných materiálov a on-line poradne.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa zapojili do súťaže a prispeli tak k vytvoreniu tejto publikácie. Veríme, že poslúži ako inšpirácia pre ďalšiu prácu deťmi. Prajeme vám veľa úspechov a dobrých nápadov!

Editorky

MŠ ul. A. Kmeťa 11, Žiar nad Hronom: Podme na to spolu s rodičmi!

Postupnú premenu našej materskej školy formoval od roku 1994 alternatívny vzdelávací program Krok za krokom. Zaškolenie všetkých učiteľov v tomto programe spolu so skúsenosťami s integráciou detí s telesným a mentálnym znevýhodnením nám pomáha pri práci s rómskymi deťmi, z ktorých mnohé žijú v zlých podmienkach v chatrčiach bez vody a elektriny.

Do aktivít s deťmi zapájame asistentku učiteľa a predovšetkým rodičov. Matky pomáhali deťom pri práci v triede, zúčastňovali sa hier a organizovali sme pre ne rôzne kurzy a zriadili špeciálnu miestnosť s práčkou, šijacím strojom, rádiom, televízorom, videom a kuchynským zariadením.

„Pozitívom je badateľná zmena postojov oboch komunít – rómskej aj majoritnej. Bez väčších predsudkov sa navzájom rešpektujú a akceptujú. Počet detí z rómskej komunity v Špeciálnej základnej škole sa znížil. Mnohé deti sú schopné zvládnuť učivo prvého, prípadne nultého ročníka ZŠ. Zmenil sa postoj rómskych rodičov voči materskej škole, svoje dobré skúsenosti „podávajú“ ďalej, takže o deti nie je núdza. Rodičia nám viac dôverujú, zmenil sa ich ostražitý, ochranársky postoj, sú ústretoví a uvoľnení.“

Beata Kollárová, MŠ Žiar n. Hronom

Do aktivít sa zapojilo od začiatku realizácie projektov viac ako 250 detí. Teraz MŠ každý rok navštevuje 15 až 18 rómskych detí, z toho úspešne zaškolíme 6 až 8 rómskych predškolákov.

Aktivity prebiehajú hravou formou v malých skupinách, aby bol zabezpečený individuálny prístup, odbúral sa stres a zábrany z nepoznaného. Podporujú rozvoj sebavedomia, sebaovládania a schopnosti spolupráce. Deti sa pri nich učia bez zábran komunikovať v úradnom i rodnom jazyku, zažívať pocity úspechu ale aj neúspechu a úspešne ich zvládať. Podporujú spontánnosť a bezprostrednosť detí, ich kreativitu, umelecké a iné zručnosti, rozvíjajú ich morálno-vôľové vlastnosti, emočný a sociálny vývoj. Režim dňa a aktivity operatívne prispôbujeme potrebám a záujmom detí a ich matiek, zvýšenú pozornosť venujeme deťom

s odloženou povinnou školskou dochádzkou. „Táto práca je pre nás prirodzenosťou ako dýchať vzduch“, uzatvára pani učiteľka Beata Kollárová, „baví nás do práce vnášať nové prvky a spolu s deťmi zažívať pocity úspechu, vidieť ako sa nám rodičia otvárajú a sú radi medzi nami.“

Škola	Materská škola, elokované triedy ul. A. Kmeťa 11, 965 01 Žiar nad Hronom Ocenenie: 1. miesto Súťaž SGI
Kontaktná osoba:	Beata Kollárová (pedagogička MŠ), beako@centrum.sk, 045 6738262 Darina Golianová (štatutárna zástupkyňa riaditeľky MŠ), xmskola@stonline.sk
Ciel'ová skupina	Rómske deti a deti zo sociálne znevýhodneného prostredia Deti s mentálnym/ fyzickým hendikepom, deti s odkladom povinnej školskej dochádzky Rodičia detí pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia
Ciele/Prínosy	• Prekonávať vzájomnú nedôveru, akceptovať rozdiely • Podporiť spoluprácu a komunikáciu s rodinami, podpora rómskym rodičom pri práci s deťmi v domácom prostredí a aby získali nové praktické zručnosti • Rozvíjať verbálnu komunikáciu, morálny, citový a sociálny vývoj detí
Spolupráca	Spolupracujeme s rodinami detí, s asistentmi učiteľa z rómskej komunity a asistentmi pre deti so ŠVVP, s Nadáciou škola dokorán, DIC a pedagogicko-psychologickou poradňou, s pediatriami, detským psychológom

Prekonanie vzájomnej nedôvery

Asistentka učiteľky z rómskej komunity pôsobila ako sprostredkovateľ. Navštevovala rodiny detí spolu s učiteľkou, vytvárali atmosféru dôvery, motivovali rodičov ku spolupráci. Pôsobila ako sprostredkovateľ kultúry a jazyka. Neskorším zaradením rómskych detí do bežnej triedy sa zmazávali vzájomné predsudky a obidve strany sa učili akceptovať rozdiely. Rodičia rómskych detí sa zúčastňovali triednych a celoškolských akcií spolu s ostatnými rodičmi a ich deťmi. Spočiatku boli nesmelí, utiahnutí, nevedeli ako sa majú správať, čo ich čaká. Postupne z nich opadal stres a nedôvera a oni boli uvoľnení a priateľskí.

Moderné metódy a neformálne aktivity nebúrajú bariéry ihneď, ale pozitívne výsledky sa pri trochu úprimnosti a trpezlivosti dostavia. Najťažšie bolo zvládnuť počiatočnú nechuť majoritných rodičov. Ich deti s tým problém nemali. Mali sme podporu zriaďovateľa a ostatných odborníkov. Podarilo sa nám získať finančné prostriedky z viacerých zdrojov, aktivity to uľahčilo a atraktívnilo. Pedagogickí aj nepedagogickí zamestnanci prekonalí svoje predsudky a venovali a venujú sa deťom s plným nasadením. Dnes ich hreje pocit dobre investovanej energie.

Zapojenie rodičov do práce s deťmi a kurzy pre rodičov

Pre matky sme pripravili harmonogram zapojenia do práce so svojimi deťmi v triedach. Aktívne sa podieľali na procese vzdelávania – učili sa byť svojmu dieťaťu pomocníkom pri rôznych činnostiach v triede, zúčastňovali sa hier podporujúcich spontánnosť a bezprostrednosť, systematického vzdelávania, rozvíjania kreativity a zručnosti detí, osobnej hygieny, pobytu vonku, stolovania tak, aby ich vedeli prakticky uplatňovať v domácnosti. Uplatňovali sa nápady a návrhy matiek, podporovala vzájomná interakcia medzi matkami a deťmi. Aktivity sa realizovali neformálne v malých skupinách. Vznikali pritom rôzne humorné situácie, ktoré uvoľňovali atmosféru a eliminovali nedôveru a obavy zo vzájomného kontaktu.

Matky nielen pomáhali deťom zapojiť sa aktivít v škôlke, ale absolvovali aj prednášky a praktické cvičenia v oblasti hospodárenia s financiami, plánovania v domácnosti, zdravia a zdravej výživy, varenia, šitia a iných domácich prác. Cvičenia prebiehali v malých skupinách za účasti expertov a psychológov, ktorí sa rozprávali s matkami o ich problémoch a ťažkostiach, ale aj dosiahnutých úspechoch.

Za týmto účelom bola zriadená špeciálna miestnosť vybavená práčkou, šijacím strojom, rádiom, televízorom, videom, kuchynským zariadením a kuchynskými pomôckami, sprchovacím kútom. Získavali praktické zručnosti pre vedenie domácnosti, hospodárenie s financiami, prípravu lacného, chutného, zdravého jedla, šitie, opravu odevov, používanie spotrebičov v domácnosti, starostlivosť o deti, hygienické návyky.

ZŠ Trstená: Stroskotanci v multimediálnom štúdiu

Deti, pre ktoré bol projekt pripravený, pochádzajú z prostredia, o ktoré majú rodičia záujem a ich spoluprácu si nesmierne cením, ale žiaľ náš oravský región neposkytuje rodičom veľké pracovné príležitosti a to sa potom odráža aj na možnostiach podpory svojich detí. Deti veľmi radi pracujú s modernými technológiami, no ich dostupnosť bola veľmi malá resp. žiadna. Spočiatku sme mali možnosť pracovať 1 hodinu týždenne v počítačovej učebni. Keďže práca detí s IKT sa javila ako výrazný motivujúci prvok najmä pre deti so slabšími vzdelávacími schopnosťami, rozhodli sme sa založiť svoju televíziu prostredníctvom triedneho blogu. Pre nedostatok techniky blog najskôr slúžil ako istý druh elektronickej kroniky našej triedy.

„Pred rokom sa nám podarilo založiť svoju vlastnú triednu „Stroskotaneckú televíziu“. Celý projekt je založený na myšlienke, že deti sa stali reportérmi, moderátormi, kameramanmi, fotografmi multimediálneho štúdia. Ich úlohou bolo a stále je vytvárať rôzne druhy elektronických príspevkov – videá, reportáže, rozhovory, aktuality, pozvánky, ankety, vlastné programy. Tie sa nevysielajú ako v klasickej televízii, ale prostredníctvom založenia vlastného blogu www.stroskotanci.spaces.live.com, do ktorého deti svoje príspevky uverejňujú a nielen to, deti môžu na jednotlivé príspevky reagovať, pripomienkovať ich, dopĺňať, upresňovať, písať komentáre.“

Gabriela Kapjorová, ZŠ Trstená

Postupne sa nám podarilo uspieť v niekoľkých grantových výzvach, a tak mali deti možnosť naučiť sa pracovať s digitálnymi fotoaparátmi, kamerou, diktafónom, interaktívnou tabuľou, hlasovacím zariadením, multifunkčným zariadením, vizualizérom, dataprojektorom. Cieľom projektu Stroskotanecká televízia je ponúknuť deťom atraktívny spôsob využívania IKT, pri ktorom sa dokážu zabávať, smiať, ale aj veľa naučiť. Deti sa stali členmi nami vytvorenej Stroskotaneckej televízie a snažili sa vytvoriť vlastnú programovú štruktúru televízie, ktorej programy verejne publikovali pre širokú verejnosť na svojom blogu www.stroskotanci.spaces.live.com.

Deti pracujú s modernou technológiou, ktorá ich láka a je pre ne atraktívna, ale každý jej spúšťač gombík sa učia využívať pre zmysluplnú a tvorivú činnosť. Pracujú nielen v štúdiu, kde svoje príspevky upravujú, strihajú, nahrávajú a pod., ale aj v teréne, kde získavajú jednotlivé príspevky. Tak vlastne pracujú s technikou, ktorú využívajú aj doma, ale iným spôsobom a k tomu na základe vlastnej skúsenosti získavajú obraz o reálnom svete, o aktivitách a úspechoch svojich rovesníkov a kamarátov, o možnosti trávenia svojho voľného času.

Škola:	Základná škola Trstená, Hviezdoslavova 822/8, 028 01 Trstená Ocenenie: 2. miesto Súťaž SGI
Kontaktná osoba:	PaedDr. Gabriela Kapjorová (uč. 1. stupňa ZŠ), kapjorova@centrum.sk
Cieľová skupina	Žiaci 3. a 4. ročníka
Ciele/Prínosy	Cieľom projektu Stroskotanecká televízia je ponúknuť deťom atraktívny spôsob využívania IKT, pri ktorom sa dokážu zabávať, smiať, ale aj veľa naučiť, zdokonaľiť a napredovať, byť aktívne a tvorivé, v súlade s osnovami. IKT je pritom tvorivý nástroj, ktorým môžeme rozvíjať detskú kreativitu, logické myslenie, komunikatívnosť, tímovú i samostatnú prácu, schopnosť prepájať vedomosti a schopnosť samovzdelávania.
Spolupráca	Počas jednotlivých aktivít projektu sme spolupracovali s Nadáciou COOP Jednota, Nadáciou Konto Orange, Nadačným fondom Slovak Telecom a Nadáciou Intenda, s Ing. R. Lorkom zo Štátnych lesov SR, študentami v Internáte Spojenej školy v Nižnej a p. vychovateľkou E. Kapjorovou, PhDr. Silviou Pekarčíkovou z Alpha Medical, CVČ Trstená a rodičmi detí.

1. prípravná časť projektu: Založenie Stroskotaneckej televízie

Trieda: tretia a štvrtá

Aktivita: Hľadá sa moderátor 3.B, Reality show „Noc v škole“

Predmet: slovenský jazyk a literatúra, vlastiveda, matematika, prírodoveda, informatika, výtvarná výchova, hudobná výchova, telesná výchova, mimoškolské aktivity

Pomôcky: pomôcky pri tvorivých úlohách pre Noc v škole, počítač, digitálna kamera a fotoaparát

Prvú fázu projektového vyučovania predstavoval samotný vznik Stroskotaneckej televízie. Nešlo len o formálnu prípravu, vytvorenie triedneho blogu a zvládnutie práce s ním, ale najmä o pochopenie princípu fungovania TV ako takej. Cieľom bolo pripraviť deti na tímovú prácu. V aktivite „Hľadá sa moderátor 3.B triedy“ sme robili konkurz na moderátorov Stroskotaneckej TV. Cieľom bolo naučiť deti vystupovať pred kamerou a pochopiť význam príjemného vystupovania, pracovať s trémou, zažiť pocit úspechu a podpory spolužiakov, neúspech vnímať ako výzvu a hľadať v sebe možnosti na zlepšenie. Realizovali sme ju na hodinách čítania v troch etapách: čítanie známeho textu, čítanie neznámeho textu, čítanie neznámeho textu s tvorivými a improvizáčnymi prvkami. Z tejto aktivity vznikla prvá relácia našej TV – správy a prvé videá. Reality show „Noc v škole“ mala podporiť tímového ducha triedy. Deti sa stali účastníkmi stroskotaneckej reality show a mali počas jedného dňa a noci v škole zistiť, kde sa ukrýva pani Rozprávka. Pri úlohách pracovali ako celý kolektív, inokedy v skupinkách či vo dvojiciach. Táto aktivita bola náročná nielen na prípravu, ale aj na samotnú realizáciu a organizáciu vrátane stravy a improvizovaného ubytovania v škole. Pomáhala nám aj trieda štvrtákov s p. uč. Ľ. Capuliakovou, rodičia a starší žiaci našej školy najmä ako animátori na tvorivých dielňach.

2.fáza projektu: Formovanie organizačnej štruktúry Stroskotaneckej televízie

Trieda: tretia a štvrtá

Aktivita: Daltonské dni, Sedem divov Oravy, vznik blogov Stroskotancov

Pomôcky: počítač s internetom, digitálna kamera a fotoaparát, diktafón, pomôcky pre úlohy na Daltonské dni

Pokiaľ v prvej fáze projektu sa deti snažili najmä pochopiť princíp a zmysel fungovania TV, v druhej fáze sme začali pracovať na formovaní organizačnej štruktúry TV. Bolo treba nájsť fotograf, kameraman, moderátorov, strihačov, a naučiť deti vnímať, čo sa okolo nich deje, rozpoznať dôležité a zaujímavé okamihy.

„Postupne sa tak v triede vyprofilovali deti, ktoré častejšie siahali za fotoaparátom, iné skôr bavilo kamerovať či robiť rozhovory a niektoré deti radi spracovávali elektronické príspevky. Takto sa nám úplne prirodzenou formou podarilo zostaviť stroskotanecký tím, v ktorom každé dieťa zastávalo pozíciu, ktorá ho najviac zaujala. V takejto podobe fungujeme stále, i keď pozície si deti môžu meniť podľa záujmu. Deti sa medzi sebou zaškolujú navzájom, a učia sa rešpektovať, komunikovať, vnímať a oceňovať svoje kvality.“

Gabriela Kapjorová, ZŠ Trstená

V triede sme mali: 3 fotoaparáty, 2 kamery, 1 diktafón, 3 notebooky, a preto bolo potrebné vymyslieť spôsob, ako umožniť každému dieťaťu vyskúšať si jednotlivé činnosti a zároveň efektívne využiť čas. Priestor na získanie týchto zručností nám poskytli dve nové relácie našej TV: Daltonské dni a Sedem divov Oravy. Deti počas aktivít „Daltonských dní“ pracovali na stanovených úlohách, ale ak zbadali, že sa v triede deje niečo zaujímavé, pekné, nevšedné, mohli si zobrať fotoaparát, kameru či diktafón a danú situáciu nahrať. Získaný elektronický materiál sme potom na hodine práce s počítačom spracovávali a triedili. Relácia Daltonské dni obsahuje 4 veľké časti (videá, fotky, metodiky a komentáre nielen detí na prežité dni): Indiánsky, Pirátsky, Módny a Vianočný deň.

Po práci v triede sme sa pri aktivite Sedem divov Oravy, na ktorú sme získali podporu grantu Školy pre budúcnosť, presunuli prvýkrát do terénu. Deti sa mali naučiť spontánne pracovať aj v prostredí, ktoré nepoznajú a získavať informácie aj od iných ľudí a vystupovať profesionálne.

3.fáza projektu: Vlastná programová štruktúra

Trieda: tretia a štvrtá

Aktivity: Stroskotanecký milionár, Násobilkové a delilkové bingo, Stroskotanecký kvíz, Páli vám to?, Kto je to? Čo je to? Zázraky prírody a Stroskotanecká konferencia

Pomôcky: počítač s internetom, digitálna kamera a fotoaparát, diktafón, pomôcky pre úlohy na aktivity

Celý projekt „Stroskotanecká televízia“ vznikol z iniciatívy detí. Samé chceli tvoriť najskôr časopis, neskôr sa posunuli do roviny redaktorov a moderátorov a spustili tak fungovanie TV. Ďalej sme pokračovali tvorbou ozajstných televíznych programov. Niektoré populárne programy boli prevzaté z existujúcich televízií, čo sme využili na hravé nadobúdanie alebo opakovanie vedomostí a zručností. Iné programy sú autorským originálom detí. Deti od začiatku projektu vystupovali v úlohe tvorcov, realizátorov aj kontrolórov. Učiteľ bol zaradený v tíme ako rovnocenný člen, ktorý mohol radiť a pomáhať, ale nie nariaďovať a dominovať.

Pomohol Slovak Telekom a Nadácia Intenda a v triede sme vytvorili multimediálne štúdio z interaktívnej tabule, dataprojektora, notebooku, vizualizéra a hlasovacieho zariadenia. Vďaka tejto technike sa celý projekt posunul pre deti do veľmi atraktívnej roviny. Deti už neboli len moderátormi, kameramanmi, fotografmi, ktorí mapovali už jestvujúcu skutočnosť. Začali tvoriť svoje vlastné programy, zábavné a súťažné relácie, dokumentárne filmy a skúsili aj vysielanie „live“. Deti sa stali hráčmi vedomostnej

súťaže Milionár, kde vyskúšali hlasovacie zariadenie. Je atraktívne nielen pre deti, ale aj pre učiteľa, ktorý takto získa rýchlo obraz o jednotlivých žiakoch, na ktoré úlohy odpovedali správne a ktoré úlohy im robili problémy. Podobne fungovali ďalšie relácie Násobilkové a delilkové bingo, Páli vám to?, Háďaj na čo myslím?, ktorých metodiky nájdete na blogu našej TV. V relácii Zázraky prírody deti vytvárali filmy a prezentácie o prírode, ktoré potom raz za 2 mesiace prezentujú na tzv. Stroskotaneckých konferenciách, kam chodia aj deti iných tried a rodičia.

4.fáza projektu: Vznik dcérskej spoločnosti Stroskotaneckej televízie multimediálneho štúdia Gombík

Trieda: tretia a štvrtá

Pomôcky: počítač s internetom, digitálna kamera a fotoaparát, diktafón, pomôcky pre úlohy na aktivity

Po založení Stroskotaneckej TV a prvých úspešných mesiacoch jej fungovania, nám napadlo, že podobné aktivity by sme mohli robiť aj po vyučovaní a mapovať čo sa deje v našom okolí. Uspeli sme v grantovom programe „Nech sa nám netúlajú“ Nadácie COOP Jednota Slovensko a tak sme mohli spustiť prácu v multimediálnom štúdiu Gombík, ktoré sa stalo akousi dcérou našej Stroskotaneckej TV. Deti pracujú v multimediálnom štúdiu „Gombík“ ako reportéri, moderátori, kameramani, fotografovia ako v Stroskotaneckej televízii, ale okrem toho pracujú v teréne objavujú mnohé krásy rodného regiónu, zaujímavých ľudí a ich koníčky či úspechy. To ich motivuje, aby sa aj oni niečomu takému venovali a tak sa vlastne naučili zmysluplne a kvalitne tráviť svoj voľný čas. Tak sa nám darí osloviť jednak aktívnu skupinu detí, ktoré na projekte pracujú a jednak aj skupinu detí, ktoré náš blog www.studiogombik.spaces.live.com sledujú na internete.

ZŠ s MŠ Jurské: Deň jablák, ktorý spája celú školu

Všetci žiaci, ktorí navštevujú našu školu sú z rómskeho etnika. Našou túžbou je, aby neboli izolovaní od sveta. Jazyk, s ktorým prichádzajú z rodinného prostredia je rómsky, a preto je našim cieľom naučiť ich slovenský jazyk, ktorý je pre nich cudzí. Preto využívame pomoc dvoch vzdelaných asistentov, ktorí sú Rómovia.

Prvoradým pozitívnym výsledkom je takmer dokonalá dochádzka žiakov v našej škole, žiaci prichádzajú do čistého a teplého prostredia. Samozrejmosťou sa pre nich postupne stáva umývanie celých rúk, nielen dlaní a kontrola uterákov po utieraní je typická pre väčšinu z nich. Páči sa im, ak ich ruky ostanú po umytí svetlé a uterák len mokrý, ale nie špinavý. Hygiena sa tak stáva niečo samozrejmé a automatické. Síce výsledky vzdelanostné nie sú ukázkové, zaznamenali sme veľkú zmenu k lepšiemu a hlavne samostatnému záujmu žiakov o vzdelanie. Prispela k tomu aj správna diferenciacia žiakov do tried a variantov, podľa individuálnych schopností a zručností. Práca s výpočtovou technikou je jedna z úplne neznámych vecí, do ktorej sa dostanú počas celého školského roku, ale počas týchto aktivít sa môžu prezentovať úplne sami, získajú pocit, ktorý nemôže nahradiť nič, pretože v obci je výpočtová technika len na Obecnom úrade, v škole a v jednej rodine.

„Prístup rodičov je dobrý, nakoľko tým, že nikto z nich nepracuje, zúčastňujú sa našich realizovaných aktivít aj oni lebo iné podujatia v tejto obci nie sú. V prvých počiatkoch nazerali len spoza dverí, ani nevošli dnu a v súčasnosti sa už zapájajú do aktivít.“

Jana Lesná, ZŠ s MŠ Jurské

Prekážkou môžeme nazvať priestory. Veľmi by nám pomohla vlastná budova školy, lebo naše triedy sú už nielen v terajšej škole, ktorá je zo starého domu, ale aj na obecnom úrade a ani jedna miestnosť nie je vyhovujúca. V obci nie je ihrisko, nemáme školský dvor, telocvičňu. Veľmi nám pomáha možnosť bezplatného využívania multifunkčného ihriska v susednej obci Ihľany. Spolupracujeme aj s Centrom voľného času Vojňany, pre ktoré robíme rôzne záujmové aktivity vo forme krúžkov v poobedňajších hodinách.

Škola:	Základná škola s materskou školou, Jurské č. 40, 059 94
	Ocenenie: 3. miesto Súťaže SGI
Kontaktná osoba:	Bc. Lesná Jana (zástupkyňa riaditeľky ZŠ s MŠ Jurské), lesnajanka@post.sk Mgr. Anna Tkačíková (riaditeľka ZŠ s MŠ)
Cieľová Skupina	Nulté ročníky Prvý stupeň základných škôl Špeciálne triedy (A, B, C variant)
Ciele/Prínosy	• Zlepšiť jazykové schopnosti detí a pripraviť ich na výučbu v slovenčine • Podporovať rozvoj hygienických a sociálnych návykov • Rozvíjanie jemnej motoriky pomocou strúhania, vyrezávania, krájania • Upevňujeme priateľstvo, súdržnosť, a spoluprácu žiakov. • Ochrana životného prostredia, šetrenie potravinami, využitie odpadu.
Spolupráca	Na škole využívame pomoc dvoch vzdelaných asistentov, ktorí sú Rómovia. Ďalší partneri sú: Centrum voľného času Vojňany, rodičia, pedagógovia so susedných škôl ako prizvaní hostia, OZ komunita Miesto pre každého, Kežmarok, Obecný úrad Jurské, spádová ZŠ Toporec, Obecný úrad Ihľany

Príprava projektu

Deň jabĺk sa stanoví po prípravných aktivitách v mesačnom pláne v jeden deň pre všetkých rovnako. S ním spojené aktivity sú realizované v priebehu celého školského roka, vzhľadom na adaptáciu detí a žiakov do školského prostredia, sviatkov, kultúrnych tradícií a zvykov. Aktivity sú rozdelené na časové obdobia, teda celý školský rok. Každá jednotlivá aktivita je uskutočňovaná v triede na minimálne trojhodinovom bloku. Pedagógovia sa dohodnú, čo bude ktorá trieda robiť, aby sa aktivity neopakovali a každá skupina robila niečo iné. Každá skupina po skončení zanesie jeden výrobok na spoločnú výstavku do miestnej sály, kde na záver pozveme aj zástupcov z Obecného úradu. Deň jabĺk sme v školskom roku 2008/2009 usporiadali už tretíkrát. S prípravou na túto aktivitu začíname už v septembri. Takéto plánovanie zaberá do vyvrcholenia aktivity jeden štvrtrok, čo je dosť dlhý čas a všetci pedagogickí zamestnanci premyslene pripravujú všetky činnosti. Vyberáme také činnosti, ktoré sú pre žiakov príťažlivé dokážu ich zaujať a vytvárajú priestor na premýšľanie a získavanie nových schopností a vedomostí. Pre bežných žiakov je mnoho vecí bezproblémových a prirodzených, no naši žiaci sa s nimi nestretávajú a nepoznajú ich.

Aktivity vonku ako príprava na deň jabĺk

Počas vychádzok po obci v rámci prírodovedy, prírodopisu, telesnej výchovy sledujeme, v ktorej záhrade aké ovocie rastie, kde sú aké stromy. Rozširujeme učivo o ihličnatých a listnatých stromoch a vyčleňujeme aj ovocné stromy, opakujeme ovocie a zeleninu. V rámci vychádzok sa zameriavame aj na ochranu majetku, hovoríme čo je moje-naše a cudzie. K vysvetleniu týchto pojmov nás doviedlo poznanie, že naši žiaci pokladajú všetko za svoje. Po prázdninách nás navštívili policajti s pomocou pri riešení problémov, že žiaci chodia vyhrabávať zemiaky. Zareagovali sme pohovorom a besedou, pri ktorej nás prekvapila odpoveď jednej žiačky, ktorá sa začudovala prečo nemôžu vyhrabať zemiaky, ktoré rastú „len tak na poli a tá nemá plot.“

Práve tu bolo vysvetľovanie a ukážky v prirodzenom prostredí, že zemiaky nerastú len tak, ale že je veľa práce pri ich dopestovaní. Oboznámili sme sa s postupom pri pestovaní zemiakov, ale aj so sadením a ošetrovaním ovocných stromov, na ktorých nám rastú jablká a iné ovocie. Vysvetľovanie bolo primeranejšie chápaniu žiakov s priamymi ukážkami, pretože mnoho z nich sa nedostane s rodičmi ďalej ako ku škole, či do obecného

obchodu a od rodiny sa tieto pojmy a ich význam nenaučia. Pribudol pojem **vlastníctvo**. Stále opakujeme tieto pojmy, aby sa žiakom zautomatizovali a aby chápali, že nie všetko je ich.

Jar - leto - jeseň - zima

Ďalším zameraním s prípravou na aktivitu boli ročné obdobia, kde opakujeme **zim**u ako oddych pôdy a celej prírody ochranu stromov v mrazoch a pred škodcami – vápnom natreté stromy a ochrana pred zverinou pomocou obaľovania kmeňa. Rozvíjame komunikačné schopnosti v slovenskom jazyku. **Jar** si pripomínáme prebúdzaním prírody, roztopením snehu, kvitnutím stromov a **leto** spomienkami na prázdniny. Naši žiaci počas prázdnin nemajú zážitky od mora, výletov a poznávania našej vlasti, odlišnosť od ostatných ročných období bola len v tom, že nechodia do školy a je teplo, takže netreba kúriť. Za najväčší zážitok pokladali povodeň, kedy zaplavilo v obci nižšie postavené domy aj našu triedu prvého ročníka v budove obecného úradu. **Jeseň** pozorujeme priamo, nakoľko naša obec je v prostredí vidieckom, kde môžu pozorovať

zber ovocia a zeleniny. V rámci pracovného vyučovania, výtvarnej výchovy a iných predmetov prechádzame k lúpaniu a krájaniu jablák. Tieto sušíme a v kmeňovej aktivite využijeme. Pôsobíme na hygienu - umývanie ovocia, rúk; bezpečnosť pri práci- používanie noža, lopárikov, Rozvíjame estetické cítenie. Snažíme sa zapájať všetky deti, čo prispieva k utužovaniu priateľstva a odstraňovaniu nadradenosti žiakov z obce nad žiakmi z osád. Žiaci takéto poznatky z domu nemajú a tieto úplne nové a neznáme vedomosti sú pre nich dôležité, lebo si ich prenášajú domov a často sa nám stáva, že rodičia si prídu po ďalšie informácie, ako sme to robili, prečo sme to robili a na čo je to dobré.

JABLKÁ V PALACINKOVOM CESTE

Cieľ: Naučiť sa pripraviť jednoduché jedlo z jablák, používať obrúsok, naučiť sa pracovať v skupine

Trieda: 0. ročník

Pomôcky: jablká, múka, vajcia, cukor, olej, panvica, kuchynské náradie, obrúsky

Prierezové témy: Ochrana života a zdravia, Osobnostný a sociálny rozvoj

- Žiaci si spoločne zaspievajú pieseň Bolo raz jabĺčko krásne, čím sa navodia na aktivitu. Sú oboznámení s cieľom činnosti – spracovať jablká a pripraviť chutné jedlo.
- Všetci si „správne“ umyjú ruky, následne opláchnu aj jablká. Zopakujú si prečo dodržiavame hygienu. Spoločne si pripraví palacinkové cesto, nakrájajú jablká na kolieska. Pri krájaní hľadajú aj červíka z pesničky, ak ho nájdú, pedagóg im vysvetlí, že jabĺčko netreba vyhodiť, ale poškodené časti stačí vyrezať. Pri tvrdších jablkách ukážeme ako jablká olúpať a ak sú jablká zdravé šupky využijeme na sušenie aj s menšími kúskami jablák na čaj.
- Pred aktivitou aj počas nej sú oboznamovaní s bezpečnosťou pri práci s nožom, rozpáleným olejom, plynom. Všetci pracujú spoločne, miešajú cesto, umývajú jablká, pomáhajú pri pripravovaní tanierikov, rozdávať papierové obrúsky, učia sa najjednoduchšie zloženie obrúskov na stolovanie. Vysvetlíme im, že papierové obrúsky použijeme na poutieranie úst a rúk pri jedení. Pečenie v horúcom oleji robí z bezpečnostných dôvodov pedagóg. Spoločne porovnávajú cukor- vanilkový, práškový, kryštálový- ovoniavajú a opisujú pri ktorom je čo krajšie, alebo lepšie.
- Potom v rúre upečú jablká v župane- v lístkovom ceste. Počas pečenia majú žiaci možnosť ochutnať jablká v župane. Pri jedení používajú dezertné taniere a obrúsky. Pojem župan je zasa jeden z nových pojmov, ktorý je v prenesenom význame, ale žiakom sa vysvetlí hlavne základný význam slova. Ďalšie nové pojmy, ktoré získajú pri tejto aktivite sú dezertný tanier, príbor, obrúsok.

PAPIEROVÉ JABLKÁ

Trieda: druhá

Ciele: Naučiť sa pracovať v skupine, nieť zodpovednosť za spoločný výsledok, rozvíjať estetické cítenie, zopakovať pojem môj, tvoj, náš, cudzie. Pochopiť miešanie farieb

Pomôcky: farebný papier, ukážky obrazov, lepidlo, výkresy, CD prehrávač, temperové farby, voskové farbičky

Prierezové témy: osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova, mediálna výchova

- Žiaci sa porozprávajú o spôsobe získania jablák, /vypestovanie, nákup, poprosiť majiteľov stromov/ o rozdieloch medzi ovocím a zeleninou, o tvaroch jednotlivých druhov ovocia a prezrú si výstavku jablák v triede. Zopakujú si farby a vyskúšajú miešanie farieb temperových aj voskových. Pri spoločnom pokuse zistia, že môžu zo základných farieb získať iný odtieň, alebo inú farbu.
- Pani učiteľka ukáže niekoľko kníh a ilustrácií, kde si prezrú farby a určujú z akých farieb boli namiešané. Zoznámia sa s pojmi **ilustrácia, galéria, maliar, maliarka, paleta**. Žiaci sa rozdelia do skupín. Jedna skupina natrhá vybrané druhy farebného papiera na kúsky, druhá skupina nakreslí na veľké výkresy veľké tvary jablák a po spoločnej dohode nalepia jablká červené a druhá skupina zelené jablko.

VOŇAVÉ JABLKÁ, JABLKOVÝ ČAJ, JABLKOVÉ VENČEKY

Trieda : štvrtá

Ciele: naučiť sa prestrieť slávnostnú tabuľu, pripraviť z dostupných surovín čaj, výchova k estetickému cíteniu.

Pomôcky: vetvičky a konáriky, obrúsky, ozdobné tekvice, obrúsky, čajová súprava, cukor, škoric, klinčeky, sušené jablká, ozdobné šnúrk

Prierezové témy: Osobnostný a sociálny rozvoj, mediálna výchova, prezentačné zručnosti

- Najstarší žiaci na škole pripravujú slávnostnú tabuľu spoločne s učiteľkou, ktorá im ukáže správne stolovanie, používanie obrúskov, ich skladanie. Prestrú stoly, kde využijú vetvičky a konáriky, ozdobné tekvice, bez použitia umelých kvetov, ktoré poznajú z domu. Žiaci sa naučia na čo sa používa malá lyžička, pojmy - servírovanie, kávová lyžička, dezertná vidlička, rozdiel medzi šálkou a pohárom. Spoločne uvaria čaj na tri spôsoby- čistý jablkový, osladený, osladený aj s citrónom. Nalejú ich do servírovacích nádob a samovarov. Obsluhujú prítomných, ponúkajú, vysvetľujú rozdiel v čaji.
- Druhá skupina vyberie viac druhov jabĺk, do ktorých napichajú klinčeky. Spoločne ich vyzdobia a odnesú na výstavu.
- Tretia skupina si vyberie sušené jablká, ozdobné šnúrk a paličku. Do sušených jabĺk urobí paličkou dierky a navlečú ich na ozdobné šnúrk čím vzniknú voňavé jablkové venčeky. Tieto sa taktiež zanesú na výstavu. Na záver si všetci žiaci, rodičia aj starosta a všetci prítomní prezrú výstavu výrobkov, pochutnajú si na čaji, na štrúdlí, jablkách v župane šalátoch. Táto aktivita je veľmi obľúbená.

POZVÁNKA NA DEŇ JABŔK

Trieda: štvrtá

Ciele: urobiť pozvánku na Deň jabŔk, naučiť žiakov komunikovať pomocou písomnej komunikácie, pracovať s odpadovým materiálom, vymyslieť a napísať text na počítači

Predmet: výtvarná výchova, pracovné vyučovanie

Prierezové témy: Environmentálna výchova, Ochrana života a zdravia, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova,

Pomôcky: kartóny, sušené plátky jabŔk, počítač, tlačiareň, časopisy, nožnice, lepidlo, farebný papier,

Žiaci sa po úvodnom motivačnom rozhovore, vysvetlení cieľa, zadaní bezpečnostných predpisov a postupu práce rozdelia do troch skupín. Každá skupina si vyberie potrebné pomôcky. Jedna skupina vystrihuje z kartónu podľa makety základ pozvánky, druhá skupina si pripravuje pomôcky na výzdobu pozvánky a tretia skupina vytvára text na pozvánku ktorú po spoločnej dohode napíšu na počítači, upraví do potrebného tvaru a vytlačí v potrebnom množstve. Keďže pozvánky sú potrebné do každej triedy, MŠ a vedeniu školy, potrebujú ich viac a tak má každý v skupine čo robiť. Občania sú oboznámení s aktivitou vo vývesnej tabuli pred školou a tak sa môžu prísť pozrieť na činnosť všetkých priamo do školy, či miestnej sály.

SPOLOČNÉ VYPÚŠŤANIE LAMPIÓNŮV PRIANÍ

Cieľové skupiny: deti materskej školy, žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia (1. stupeň), žiaci zo špeciálnych tried (A, B, C variant) – mimoškolská aktivita

Ciele: ukázať, že **VŠETCI SME SI ROVNÍ** bez ohľadu na to z akého prostredia pochádzame, akej farby pleti sme, aké náboženstvo vyznávame....

Prierezové témy: Multikultúrna výchova,

Pomôcky: lampióny, balóny, počítač, tlačiareň, nožnice, lepidlo, farebný papier,

Obec Jurské je už obývaná nad 90 % občanmi z rómskeho etnika. V spolupráci s obcou Vojňany, kde nemajú ani jedného občana z rómskeho etnika a školou v Kežmarku a hlavne z tried s mimoriadne nadanými deťmi sme na konci Fašiangov vypúšťali spoločne lampióny prianí. Pred vypustením písali spoločne v zmiešaných skupinách svoje priania na lampióny deti, žiaci, pedagógovia a občania..... Spoločne si zaspievali, ukázali sa sami sebe navzájom. Dúfame, aktivita prispela k lepšiemu poznaniu žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, ale aj ich rozvoju a pochopeniu, že sme všetci rovnakí.

SŠI Ždaňa: Hudobno-divadelné predstavenie o hygiene

K realizácii tohto projektu nás motivovalo viacero skutočností, najmä problémový spôsob trávenia voľného času detí (túlanie, fetovanie, krádeže), ale aj zlý vzťah ku škole a zlá hygiena rómskych žiakov. Chceli sme umožniť deťom prezentovať svoj talent na verejnosti a poskytnúť aj priestor na priateľskú spoluprácu detí z málo podnetného prostredia a majoritnej populácie.

Prvým krokom v októbri bolo napísanie scenára k divadelnému predstaveniu o hygiene celého tela a prostredia, na ktorom pracovali pedagógovia spolu s členmi OZ Chrobáčik. Hra bola založená na prvkoch hip-hopu s chytľavou modernou hudbou, prostredníctvom ktorej „herci“ zábavnou formou stvárnil zloženú zdravotnú tematiku. V novembri sme nácviky zamerali na nácvik textov. Každý účastník dostal scenár so svojím textom. Keďže ide o žiakov, ktorí sa doma nepripravujú na vyučovanie, všetka práca s učením textu bola na spolupráci s učiteľmi a trvala dlhšie, ako sme plánovali. Po nácvikoch textov prišli na rad skúšky s hudbou v kultúrnom dome v Ždani asi 2x týždenne po dve hodiny. Už tu sme deti učili a viedli k určitým hygienickým návykom a počas každej skúšky sme si s deťmi za sebou upratali. Učili sme žiakov správnej výslovnosti, artikulácii, intonácii, mimiky tváre, tela, vyjadrovať sa pomocou hudby, tancovať.

„Divadelného predstavenia sa zúčastnili celé generácie rómskych rodín - rodičia, babky, dedkovia, tety, ujoovia, bratranci, sesternice a rodičia boli veľmi pyšní na svoje deti.“

Renáta Hegedušová, SŠI Ždaňa

Výroba kostýmov, kulís a rekvizít prebiehala súbežne po ukončení nácviku divadelného predstavenia. Deti sa zapájali do ich výroby z látok, plastelíny, farebného papiera, farieb na sklo, na textil. Pomôcky zakúpilo OZ Chrobáčik. Deti sa naučili šiť, maľovali na veľké kusy skla rôzne zdravotné témy. Pri výrobe kostýmov, kulís a rekvizít sa zapojili aj deti, ktoré nenacvičovali divadelné predstavenie.

Premiéra divadelného predstavenia bola v marci v kultúrnom dome v Ždani. Konali sa dve predstavenia: v dopoludňajších hodinách pre žiakov z materskej, základnej, cirkevnej a spojenej školy internátnej z obce Ždaňa a popoludní pre rodičov a verejnosť. Celé predstavenie pozostávalo z dvoch častí: v prvej sa divákovi predstavili žiaci v divadelnom predstavení, v druhej časti vystúpila pediatrička a divákovi prednášala o hygiene celého tela a prostredia.

Škola:	Spojená škola internátna Ždaňa, č. 244, 044 11 Ždaňa
	Ocenenie: 4. miesto Súťaž SGI
Kontaktná osoba:	Mgr. Renáta Hegedušová (učiteľka), renata.hegedusova@centrum.sk, 055-6980050 Mgr. Helena Meštellérová (učiteľka), mestellerova.a@centrum.sk
Cieľová skupina	Žiaci z málo podnetného prostredia i žiaci z majoritnej skupiny
Ciele/Prínosy	• ponúknuť deťom zaujímavejší spôsob trávenia voľného času • umožniť deťom z málo podnetného prostredia a majoritnej populácie priateľskú spoluprácu • zmeniť nízky záujem o vzdelávanie, záškoláctvo, zlú hygienu rómskych žiakov • podporovať schopnosť vyjadrenia vlastných pocitov a názorov, umožniť deťom prezentovať na verejnosti svoj talent
Spolupráca	Na projekte spolupracovali členovia Občianskeho združenia Chrobáčik.

Na tomto predstavení vyvrcholila niekoľkomesačná práca nás všetkých, ktorí sme boli do projektu zapojení. Scénu kultúrneho domu sme vyzdobili kulisami a obrázkami, ktoré žiaci vyrobili za asistencie detí a ich rodičov. Vyrobené kulisy dodali celému podujatiu osobitný ráz. Odmenou pre účinkujúce deti bola návšteva inscenácie Ženský zákon v Štátnom divadle v Košiciach.

Do aktivít sa nám podarilo zapojiť omnoho viac účastníkov ako sme predpokladali, a to: 18 rómskych a 10 nerómskych detí v divadelnom predstavení, 21 rómskych detí zapojených do výroby kostýmov a kulis. Na predstavení sa zúčastnila aj praktická lekárka – pediatrička a spolupracovali na ňom 5 pedagógovia a 6 členovia OZ Chrobáčik. Predstavenie si pozrelo asi 630 divákov a malo veľký úspech.

Najväčšou prekážkou bola absencia rómskych detí na nácviku divadelného predstavenia. Až po niekoľkonásobnom vysvetľovaní, že divadlo sa nedá nacvičovať, keď chýba čo i len jeden „herec“, pochopili, že voči ostatným to nie je fér a začali byť disciplinovaní. Stretli sme sa aj s nezaujmom rodičov o to, ako sa ich deti zo skúšky dostanú domov. Pre veľký úspech a záujem žiakov o nácvik pripravujeme ďalšie aktivity, napr. nácvik divadielka s tematikou „alternatívne zdroje v doprave a zdravé prostredie“ a pripravuje sa scenár tentokrát s protidrogovou tematikou.

ZŠ s MŠ Habovka: Majstri a Chrobáci skúšali ako sa žilo v minulosti a dnes

Myšlienka na realizáciu projektu pod názvom: „Ako sa žilo kedysi a ako sa žije dnes“, vznikla na základe besedy so starými rodičmi. Pri vzájomnom rozhovore o tom, ako vyzerá vyučovanie v škole dnes a ako vyzeralo pred niekoľkými rokmi, zaujala deti téma oblečenia vtedajších žiakov, spôsob ich zábavy a pečenie chleba ako základnej obživy. Záujem detí o minulosť nás motivoval k vytvoreniu projektu, v ktorom zaujímavým spôsobom nájdú žiaci odpovede na svoje otázky. Nakoniec zažijú svoju prvú chlebkovú recepciu, kde predstavia svoju prácu ostatným žiakmi našej školy. Zároveň poukážu na pozitíva vzájomnej spolupráce medzi žiakmi 1. a 2. stupňa ZŠ.

„Nič nie je pre deti prirodzenejšie ako smiech a hra. Preto je takmer celý projekt realizovaný na základe zážitkového učenia a hry, čím sa stáva pre deti bezprostrednejším. Vzhľadom k tomu, že našim cieľom bolo, aby si žiaci vyskúšali pečenie chleba samostatne bez pomoci dospelej osoby, nástojili sme nielen na teoretickom vysvetlení jednotlivých činností, ale aj na praktickej ukážke v podobe upečeného chleba, vianočky, ktoré zvládnu žiaci samostatne.“

Adriána Kovalčíková, ZŠ s MŠ
Habovka

Starší žiaci sa v rámci projektu stali poradcami a zároveň učiteľmi pre mladších žiakov. Učiteľ vstupoval do realizácie projektu len ojedinele, pomocou po organizačnej stránke. Na projekte spolupracovali aj pekári a pekárky našej dedinskej pekárne v Zuberici, staré mamy našich žiakov rozprávajúce nám veci z ich mladosti, učiteľka ľudového tanca Danko Žuffová a správca skanzenu Múzea Oravskej dediny v Zuberici - Richard Janoštin, jeho zamestnanci a samozrejme žiaci našej školy.

Bolo zaujímavé sledovať deti a ich meniaci sa záujem o činnosti na projekte ako aj celkový záujem o školu. Chodili do školy plní nadšenia a očakávania z nových činností súvisiacich s projektom. Všetci žiaci zapojení do projektu pracovali s nesmiernym nasadením a chuťou. Predovšetkým deti so slabším prospechom mali možnosť zažiť pocit úspechu v praktických činnostiach.

Žiaci pracovali v skupinách ako jeden celok, navzájom si dopĺňali svoje informácie a znalosti, čím vytvárali výbornú pracovnú atmosféru potrebnú pre prácu v skupinách. Nemuseli sa presadzovať ako jednotlivci, ale pracovali spoločne ako jeden celok. Už sme sa nestretávali so slovom „ja, takto som to urobil ja,“, ale nahrádzali to výrazy typu my všetci. Pretože naša obec nemá bohatú podporu sponzorov, nezamestnanosť v nej je pomerne vysoká, snažili sme sa zorganizovať finančne čo najmenej náročný projekt a preto je vhodný aj pre každú inú školu.

Škola:	Základná škola s materskou školou Habovka, P.E. Bardoša 121, 027 32 Habovka
	Ocenenie: 5. miesto Súťaže SGI
Kontaktná osoba:	Mgr. Adriána Kovalčíková (učiteľka 1. stupňa), adrianakovalcikova@post.sk Mgr. Mária Jurinová (učiteľka 2. stupňa), jurinova.maria@centrum.sk
Cieľová Skupina	Žiaci druhého a šiesteho ročníka
Ciele/Prínosy	- ponúknuť deťom zaujímavejší spôsob výučby s využitím IKT, tvorivo rozvíjať detskú komunikáciu a jazyk ako základný nástroj myslenia - podporovať schopnosť vyjadrenia vlastných pocitov a názorov, budovať z detí zdravé silné osobnosti s cítením pre veci minulé - rozvíjať kreatívne myslenie, tímovú prácu a spoluprácu medzi sebou
Spolupráca	Na projekte spolupracovali: Mgr. Adriána Kovalčíková, Mgr. Mária Jurinová, pekári a pekárky našej dedinskej pekárne v Zuberici, staré mamy našich žiakov rozprávajúce nám veci z ich mladosti, učiteľka ľudového tanca Danko Žuffová a správca skanzenu Múzea Oravskej dediny v Zuberici -Richard Janoštin, jeho zamestnanci a naši žiaci.

Projekt prebiehal na rôznych vyučovacích predmetoch, ktoré na seba nadväzujú, mnohé činnosti prebiehali i počas mimoškolských hodín. Projekt je určený pre žiakov 2. a 6. ročníka, je v súlade s učebnými osnovami a zúčastnilo sa ho spolu 44 žiakov. Deti pracovali na hodinách vlastivedy, regionálnej výchovy, dejepisu, matematiky, telesnej výchovy, hudobnej výchovy, informatiky, výtvarnej výchovy a na hodinách slovenského jazyka počas októbra a novembra 2009.

Nič nie je pre deti prirodzenejšie ako smiech a hra

Preto je takmer celý projekt realizovaný na základe zážitkového učenia a hry, čím sa stáva pre deti bezprostrednejším. Je prirodzené, že dieťa túži vyhrávať, zabávať sa a smiať, no prostredníctvom hry sa učí zdolať pocit z prehry a mobilizovať všetky svoje sily, ktoré ich vyprovokujú k čoraz lepšiemu výkonu. Aktivita sú zostavené tak, aby viedli deti ku tolerancii, pomáhajú deťom nadväzovať a získavať dôveru spolužiakov a učiteľa. Zároveň deti stimulujú k činnosti, a tým aj k efektívnemu využitiu času vyučovacej hodiny. Hodiny sú uvoľnené, spontánne, bez pocitu obavy z neúspechu. Dieťa pracuje samostatne, jeho práca je jedinečná, bez pozitív zo strachu z omylu, či neúspechu. Na vyučovacích hodinách v projekte neplatí zásada, že slovo má len dominantný žiak alebo učiteľ. Každé dieťa má rovnakú príležitosť a priestor vyjadriť svoj názor k jednotlivým činnostiam a svojim výkonom. Projekt poukázal na možnosť spolupráce medzi žiakmi rôznej vekovej kategórie. Mladší žiaci získavajú nové poznatky a vedomosti v oblasti informatiky od starších žiakov, hoci to nevnímajú ako učenie. Starší žiaci odovzdávajú svoje skúsenosti mladším žiakom a stávajú sa tak ich učiteľmi, hoci si to vôbec neuvedomujú.

Projekt prebieha v 3 základných fázach, ktoré sa prelínajú:

Ako sa piekol chlieb v minulosti a ako sa pečie dnes

Ako sa obliekalo v minulosti a ako sa obliekame dnes

Ako sa zabávalo v minulosti a ako sa zabávame dnes

Každá fáza prebieha v inom prostredí. Žiaci zažívajú zážitkové učenie, skupinové vyučovanie, využívajú brainstorming, vytvárajú krátke dramatické vstupy, učia sa vzájomnej spolupráci a koordinácii pri vykonávaní jednotlivých činností, učia sa obsluhovať digitálnu techniku a spracovávať zozbieraný dokumentačný materiál. Vo všetkých fázach projektu vystupujú žiaci 2. ročníka pod názvom Chrobáci a žiaci 6. ročníka pod názvom Majstri, lebo obidve triedy majú vlastné webové stránky pod týmito názvami: www.chrobaci.spaces.live.com a www.majstri.spaces.live.com, na ktorých nájdete aj fotky, prezentácie a videá, ktoré vznikli počas projektu.

1.fáza projektu: Ako sa piekol chlieb v minulosti a ako sa pečie dnes

Trieda: druhá a šiesta

Miesto: vyučovacie hodiny prebiehajú v pekárni, školskej kuchyni, v triede a v Múzeu Oravskej dediny

Predmet: vlastiveda, matematika, regionálna výchova, informatika, výtvarná výchova

Pomôcky: suroviny na pečenie chleba a pec, počítač, digitálna kamera a fotoaparát

V pekárni bude prebiehať predovšetkým zážitkové učenie. Vedomosti, ktoré získajú žiaci priamo od pekára využijú v praxi, kde si vyskúšajú upiecť prvý vlastný chlieb. Fotky a videá získané počas učenia v pekárni spracujú v počítačovej miestnosti do jednotlivých prezentácií v programe PowerPoint, Skicári a Movie Maker, ktoré umiestnia na svoje triedne webové stránky. V triede potom pomocou brainstormingu žiaci porovnávajú vedomosti, ktoré mali pred zážitkovým

učením a po zážitkovom učení. Po vytvorení prezentácie si svoje výtvory a názory obhajujú pred ostatnými skupinami žiakov. Dôležitou súčasťou realizácie pri pečení chleba je i nákup surovín v potravinách, kde si žiaci nakúpia potrebné prísady na pečenie chleba v teplovzdušnej a domácej pekární. V tejto časti využívajú vedomosti v oblasti matematiky, rozmyšľajú aké množstvo potravín musia nakúpiť. Po nákupe v potravinách sa učenie presúva do školskej kuchyne. Tu si žiaci skúšajú ručne vymiešať cesto, nechať ho vykysnúť a upiecť v teplovzdušnej rúre, ako aj v domácej pekární. Týmto sa ukončilo pečenie chleba v súčasnosti a čaká nás pečenie chleba v Múzeu Oravskej dediny, tak ako sa pieklo v minulosti, na základe materiálu a vedomostí ľudí, ktorí v danej dobe žili. Podobne ako v pekární dokumentujú prostredníctvom videokamery a digitálneho fotoaparátu všetky činnosti, ktoré neskôr spracovávajú v počítačovej miestnosti.

2.fáza projektu: Ako sa obliekalo v minulosti a ako sa obliekame dnes

Trieda: druhá a šiesta

Miesto: vyučovacie hodiny prebiehajú v triede a v Múzeu Oravskej dediny

Predmet: vlastiveda, regionálna výchova, dejepis, občianska výchova, informatika, hudobná výchova

Pomôcky: kroje, počítač, digitálna kamera a fotoaparát

„Obliecť 44 žiakov do krojov, keď tento odev už nie je súčasťou oblečenia dnešnej doby bolo veľmi náročné. Vďaka folklórnym skupinám, ktoré nám zapožičali časť krojov, sme sa preniesli do minulosti a takto prežili deň v Múzeu Oravskej dediny, kde sme plnili jednotlivé úlohy. Niektoré kroje, predovšetkým ženské, sme si požičiavali od jednotlivých starých mám našich žiakov. Takto sa nám neplánovane podarilo navštíviť i povaly našich starých rodičov a nájsť tam veľmi zaujímavé veci.“

Mária Jurinová, ZŠ s MŠ Habovka

Žiaci sami v priestoroch Múzea Oravskej dediny zisťujú, ako vyzeral kroj a ako chodili do školy oblečení ich rovesníci pred niekoľkými desaťročiami. Učia sa pomenovať jednotlivé časti dobového oblečenia, zoznamujú sa s materiálom, zisťujú rozdiely medzi dievčenským a chlapčenským krojom. Na základe svojich vedomostí sa snažia odôvodniť pozitíva a negatíva oblečenia, ktorý bol typickým oblečením danej doby. Vyskúšajú si obliecť kroj, dievčatá sa skúšajú učesať tak, ako sa česali ich vrstovníčky. Ukončením druhej fázy je vyučovanie v starodávnej škole v Múzeu Oravskej dediny v kroji. Deti sa oboznámia s lavicami, v ktorých sa kedysi vyučovalo, s tabuľou s latinským názvom, kalamárom a podobnými pre našich žiakov historickými predmetmi školy v minulosti.

3.fáza projektu: Ako sa zabávalo v minulosti a ako sa zabávame dnes

Trieda: druhá a šiesta

Miesto: vyučovacie hodiny prebiehajú v triede a v Múzeu Oravskej dediny

Predmet: hudobná výchova, telesná výchova

Pomôcky: počítač, digitálna kamera a fotoaparát

V tejto fáze porovnáme tance, naučíme sa spievať jednoduché ľudové piesne, nacvičíme tanec typický pre našu oblasť. Chlapci si vyskúšajú hajdúchy, dievčatá sa pokúsia tancovať v kruhu. Chrobáci si zatancujú v pároch. Ľudovú veselicu a tance si vyskúšame v Múzeu Oravskej dediny U Mlynára. Pre porovnanie si žiaci zorganizujú diskotéku spolu s modernou hudbou v svojej triede. Zobieraný materiál si žiaci znova spracujú do prezentácií.

Za úspešné zvládnutie jednotlivých úloh projektu boli odmeňovaní pochvalou chrumkavej žemličky a slovným povzbudením. Po ukončení projektu dostali diplom s presným počtom získaných žemličiek. Po každej činnosti žiaci vytvárali na hodinách informatiky v zmiešaných skupinách prezentácie a krátke videá na hodinách informatiky. Ukončením celého projektu bolo zorganizovanie slávnostnej chlebkovej recepcie, kde ostatným žiakom našej školy pomocou IKT techniky predstavili svoju prácu, zároveň predstavili svoje prvé video zostavené z ukážok svojich činností, ktoré bude slúžiť ako výučbový materiál.

ŠZŠ Dubnica nad Váhom: Dotknúť sa iných krajín

Pre realizáciu zaujímavých aktivít s našimi žiakmi sa nám podarilo získať podporu Nadácie Orange a Nadácie VÚB. Takmer všetci žiaci v mojej triede sú zo sociálne znevýhodneného prostredia. Na cestovanie nemajú finančné prostriedky, a tak sme pre žiakov 8. ročníka, ktorí preberajú učivo o jednotlivých kontinentoch, zrealizovali projekt „Svet u nás, my vo svete“ vďaka podpore Nadácie Orange. V tomto školskom roku realizujem dva rôzne projekty. Prvý z nich „Tvorím z hliny, pre radosť našu, iných“ je pre žiakov 6-9. ročníka, ktorí zamenia prostredie školy za keramickú dielňu a podporila ho Nadácia Orange. Druhý projekt „Potulky po Slovensku“ je pre žiakov 9. ročníka, ktorí preberajú na zemepise učivo o Slovensku. Tvorbou prezentácií a na záverečnej exkurzii budú môcť lepšie spoznať svoju vlasť vďaka podpore Nadácie VÚB.

„ V projekte Svet u nás, my vo svete mi išlo o to, aby žiaci cestovali nielen prstom po mape, ale aby mohli precítiť vôňu, chuť, vidieť a dotknúť sa predmetov z ďalekých krajín. Tieto aktivity sú vhodné pre špeciálnu základnú školu. Chce to dobrý nápad, získať financie a pevné nervy pri realizácii. Veľa šťastia!“

Mária Vavrincová, ŠZŠ Dubnica nad Váhom

Projekt „Svet u nás, my vo svete“ realizovali hlavne žiaci 8. ročníka a zapojili sa žiaci celej školy. Postupne, ako sme preberali jednotlivé kontinenty, žiaci pripravovali prezentáciu na počítači, zhromažďovali obrázkový materiál, encyklopédie, rôzne predmety z určitého kontinentu. Vytvorili sme maketu púšte, ryžové polia, oceán... Okrem toho pripravili pokrmy typické pre daný kontinent – tropické ovocie, čaje, jedlo, vyskúšali si, ako sa je paličkami. Toto všetko žiaci 8. ročníka odprezentovali svojim spolužiakom, ktorí si museli pripraviť vstupenky vo forme kresby alebo obrázka

daného kontinentu. Učitelia doniesli fotografie zo svojich ciest v zahraničí a porozprávali o tom, čo zažili na cestách. V druhej časti sme sa vybrali do sveta my a to na exkurziu do ZOO Zlín. Tu mali žiaci možnosť vidieť zvieratá rozdelené podľa toho, na akom kontinente žijú. V tomto projekte mi išlo o to, aby žiaci cestovali nielen prstom po mape, ale aby mohli precítiť vôňu, chuť, vidieť a dotknúť sa predmetov z ďalekých krajín.

Projekt „Tvoríme z hliny pre radosť našu, iných“ sme začali realizovať od januára 2010. Chceme žiakom umožniť pracovať v inom prostredí s materiálom, s ktorým nemáme možnosť pracovať v škole. Budeme pravidelne dochádzať na hodinách pracovnej výchovy do keramickej dielne p. Zeliskovej. Budeme robiť s hlinou, rozvíjať fantáziu a výtvarmi žiakov vyzdobíme školu a dáme ako darčeky ľuďom z domova dôchodcov, s ktorými sa stretávame pri rôznych príležitostiach. V rámci projektu „Potulky po Slovensku“ chceme so žiakmi 9. ročníka vytvoriť prezentácie o krásach Slovenska a navštíviť Bratislavu a poznávať jej kultúrne a historické pamiatky.

Škola:	Špeciálna základná škola, Školská 386/1, 018 41 Dubnica nad Váhom
Kontaktná osoba:	Mgr. Mária Vavrincová, 042/444 1160, szsdca@slovanet.sk
Ciel'ová skupina	Žiaci 5. – 9. ročníka ŠZŠ
Ciele/Prínosy	• žiaci sa učia rešpektovať ľudí s iným postihnutím • získavajú nové zručnosti, estetické cítenie, učia sa pracovať s IKT • učia sa prezentovať svoju prácu a majú radosť z úspechu
Spolupráca	Pomáha nám pani Zelisková, ktorá je nevidiaca a vedie keramickú dielňu v Dubnici nad Váhom a Ing. Mikula, ktorý pomohol pre projekt „Potulky po Slovensku“ získať finančnú podporu prostredníctvom zamestnaneckých projektov Všeobecnej úverovej banky.

ZŠ s MŠ Brezovica: Keď matematika môže baviť

Matematika je vo všeobecnosti nepopulárny predmet pre väčšinu žiakov, nielen pre žiakov s poruchami učenia, a preto sme projektom chceli ukázať, že matematika môže byť aj zaujímavá a zábavná. Zamerali sme sa na popularizáciu matematiky a zbližovanie detí s poruchami učenia s ostatnými žiakmi.

„Veľký prínos vidím v tom, že sa deti naučili medzi sebou komunikovať, spolupracovať aj so žiakmi s poruchami učenia a najmä prezentovať svoju prácu bez akéhokoľvek rozdielu. Zažili pocit úspechu, dôležitosti a uvedomili si jedinečnosť svojej osoby. Žiačka s poruchou učenia vytvorila množstvo úloh, z ktorých som niektoré vybrala napríklad pre 1. ročník. Bola to pre ňu dobrá motivácia, dokázala si, že aj ona dokáže vytvoriť niečo prospešné a potrebné.“

Katarína Poláčiková, ZŠ s MŠ Brezovica

Žiaci pri realizovaní projektu pristupovali k jednotlivým aktivitám nielen pasívne, ale hlavne ako tvorcovia a aktéri. Projekty boli pripravené pre 23 žiakov 6. ročníka. Triedu navštevujú žiaci talentovaní, ale aj žiaci s výchovno-vzdelávacími problémami, ktorí vyžadujú individuálny prístup. Niektorí žiaci pochádzajú z prostredia, v ktorom je nedostatok finančných prostriedkov z dôvodu nezamestnanosti rodičov. Projektové úlohy boli naplánované tak, aby si žiaci rozvíjali tvorivé myslenie, naučili sa získavať informácie z iných zdrojov a hlavne aby sa naučili propagovať a prezentovať svoju prácu.

Projekt sme začali v septembri 2009 prípravou pracovných listov, pokračoval v týždni od 5.10. - 9.10.2009, ktorý sme nazvali Týždeň matematiky a v súčasnosti ďalšou aktivitou pod názvom Ekomatika –spoznávame svet, počítame hneď. V projekte neustále pokračujeme a vylepšujeme ho, plánujeme uviesť aktivitu Matematické rozprávky, so školou v Sačurove máme naplánovanú videokonferenciu prostredníctvom interaktívnej tabule a internetu. Internet je pre nás dôležitým médiom, všetky aktivity, ktoré so žiakmi realizujeme, publikujeme na blogu <http://super-trieda.spaces.live.com/default.aspx>. Učitelia si môžu jednotlivé aktivity nielen pozrieť (vždy je k nim pripojená fotogaléria, či slovný komentár), ale snažíme sa uverejňovať aj kompletný metodický materiál, aby učitelia, ktorí si chcú nejakú aktivitu so svojimi deťmi vyskúšať, mali všetko potrebné k dispozícii. Projekt doteraz nebol finančne náročný, potrebovali sme papier na vytlačenie pracovných listov a ceny pre najlepších riešiteľov logických úloh, na ktoré prispeli rodičia.

Škola:	Základná škola s materskou školou Brezovica, Školská 321, 028 01 Brezovica - Trstená
Kontaktná osoba:	PaedDr. Katarína Poláčiková, polacikova.k@gmail.com
Cieľová skupina	Žiaci 6. ročníka ZŠ
Ciele/Prínosy	• popularizácia a zatriaktívnenie matematiky • viesť žiakov k realizácii tvorivých zručností, samostatnosti a tvorivosti • žiaci sa naučili medzi sebou lepšie komunikovať, spolupracovať aj so žiakmi s poruchami učenia a najmä prezentovať svoju prácu • zažili pocit úspechu, dôležitosti a uvedomili si jedinečnosť svojej osoby
Spolupráca	Pri aktivite Týždeň matematiky sme spolupracovali so ZŠ Sačurov pod vedením RNDr. Marty Megyesiovej.

TÝŽDEŇ MATEMATIKY

Trieda: šiesta

Ciele: popularizácia a zatriaktívnenie matematiky, viesť žiakov k tvorivej zručnosti, samostatnosti a tvorivosti

Predmet: matematika, výtvarná výchova

Pomôcky: plagáty, papier, farbičky, príp. aj nožnice, lepidlo, farebný papier

V mesiaci september žiaci 6. ročníka pripravovali zaujímavé a logické úlohy a z nich vytvorili pracovné listy pre ostatných žiakov školy od 1. po 7. ročníka a pre žiakov 6. ročníka zo ZŠ Sačurov. Na hodine výtvarnej výchovy pripravili informačné plagáty, ktoré rozmiestnili po škole.

Každý deň pred vyučovaním sa v triedach objavilo zadanie jednej logickej úlohy, ktoré pripravili v ZŠ Sačurov a ktorú mali žiaci do konca vyučovania odovzdať. Do konca týždňa žiaci vyriešili 5 logických úloh. Okrem toho, každý deň dvaja žiaci 6. ročníka zadávali rôzne logické úlohy a hádanky mladším aj starším spolužiakom. V priebehu týždňa boli v každej triede dvakrát: 1. hod. zadávali logické úlohy, 2. hod. žiakom dali vypracovať pracovné listy, ktoré sami pripravili. Šiestaci potom pracovné listy sami opravili a vyhodnotili a po skončení Týždňa matematiky najlepších žiakov ohodnotili sladkými odmenami.

Žiaci súťažili aj o najlepšieho hráča hry www.webgames.cz/flipit/2623-1/ rozvíjajúcej logické myslenie. V tomto týždni na hodinách výtvarnej výchovy žiaci vymýšľali a kreslili logo matematiky. Vytvorili aj úlohy pre svojich rovesníkov v Sačurove, ktoré sú zverejnené na internete a sačurovskí šiestaci pripravili úlohy pre našich žiakov. Žiakov potešilo aj to, že o našom Týždni matematiky písali aj v novinách My Orava, Oravec a aj na internete. Pre medziškolské šiestacké preteky som pripravila úlohy zamerané na vzájomné spoznávanie školy a obce. Pomocou web stránok školy a obce a pomocou tabuľky písmen a k nim prislúchajúcim číslam mali šiestaci vyriešiť hádanku. Úlohy boli napríklad: rozdiel počtu tried druhého a prvého stupňa ZŠ Sačurov, súčet všetkých písmen v mene aj priezvisku triedneho učiteľa 6.B ZŠ Sačurov, počet obyvateľov Brezovice zmenšený 100-krát, rok vzniku obce Brezovica zmenšený 20-krát.

SÚŤAŽE A KVÍZY

Trieda: šiesta

Ciele: popularizácia a zatriktívnenie matematiky, viesť žiakov k realizácii tvorivých zručností, samostatnosti a tvorivosti

Predmet: matematika

Pomôcky: papier, pero, počítač s pripojením na internet alebo USB kľúč

Na zvýšenie záujmu o matematiku máme zameranú **celoročnú súťaž v riešení logických úloh**. V súťaži pokračujeme druhý školský rok, žiaci dostanú rôzne úlohy, ktoré majú vyriešiť vo voľnom čase (na vyriešenie úloh majú určený čas asi 2 týždne) a riešenia odovzdávajú alebo posielajú emailom. Na konci roka sú ohodnotení najusilovnejší riešitelia. Úlohy majú vždy na nástenke v triede ale aj na web stránke triedy.

Kvízy žiakom pripravujem prostredníctvom stránky www.maxsite.cz, ktoré potom prostredníctvom html kódu publikujem na svojej stránke (stačí sa len zaregistrovať). Cieľom je, aby si žiaci zopakovali učivo netradičnou formou. Na web stránke triedy si nájdu kvíz, ktorý vyplnia a odošlú. Po odoslaní kvízu sa otvorí kvíz opravený, takže majú hneď spätnú väzbu ako sa im práca darila. Na kvíz môžu odpovedať opakovane. Učiteľovi príde opravený kvíz na emailovú adresu, takže má spätnú väzbu, kto kvíz vypracoval, na ktorý pokus a ako. Kvízy niekedy zadávam aj ako nepovinnú domácu úlohu, za ktorú získavajú bonusové body, ktoré im môžu pomôcť pri zlepšení známky.

Na stránke www.supermatematika.wbl.sk uverejňujem **testy, ktoré používame na hodine pri precvičovaní učiva alebo pri testovaní učiva**. Žiaci si takto môžu testy preriešiť aj doma pri opakovaní učiva a tak sa zlepšiť v matematike. Žiaci radi riešia tieto úlohy na počítači. Žiaci v šiestej triede majú doma všetci počítač, niekoľko žiakov nemá internet a tí si môžu testy v škole nahrať na USB kľúč a doma preriešiť. Po skončení práce majú testy vyhodnotené percentuálne, už pri vyhodnocovaní po jednotlivých úlohách sú upozornení na chyby.

EKOMATIKA – SPOZNÁVAME SVET, POČÍTAME HNEĎ

Trieda: šiesta

Ciele: popularizácia a zatriktívnenie matematiky, viesť žiakov k realizácii tvorivých zručností, samostatnosti a tvorivosti, environmentálna výchova a ochrana prírody

Predmet: matematika, výtvarná výchova, informatika

Prierezové témy: Environmentálna výchova

Pomôcky: papier, pero, počítač s pripojením na internet

V tomto projekte sa žiaci snažia o vytvorenie zbierky úloh s environmentálnou tematikou, ochranou prírody, ktoré sa budú vzťahovať na konkrétny význačný dátum (napr. Deň Zeme). Každý žiak triedy si vybral jedno zvieratko, našiel si o ňom informácie, ktoré spracoval na výkres, ilustroval ich a k nim vytvoril matematické úlohy.

Žiaci tieto úlohy spracúvajú na informatike formou pracovných listov vo Worde a potom zverejnia na stránke triedy <http://super-trieda.spaces.live.com/default.aspx>. Priebežne robia žiaci aj environmentálny kalendár, kde sú uverejnené význačné dni ako napr. Deň Zeme, Deň vody, Deň delfínov... rozdelený na jednotlivé mesiace. Hľadajú zaujímavé informácie o týchto dňoch a potom tvoria matematické úlohy k daným dňom. Na konci projektu budú žiaci svoje práce prezentovať na žiackej konferencii, kde sú pozvaní aj rodičia.

ZŠ s MŠ Hrčel': Spoznajme svoje krajské mesto

Základná škola s materskou školou v Hrčeli je plne organizovaná, málotriedna škola s bežnými aj špeciálnymi triedami, vyučuje sa v 2 zmenách a vo dvoch budovách. V školskom roku 2008/09 sa v štyroch bežných triedach vzdelávalo 46 žiakov, v piatich špeciálnych triedach 23 žiakov, pričom všetci žiaci našej školy pochádzajú z málo podnetného prostredia.

„Žiaci navštevujúci našu školu žijú v rómskej osade v blízkosti obce, v ktorej sa škola nachádza a v tejto osade trávajú aj všetok svoj voľný čas. Iba niektorí z nich sa v čase poberania sociálnych dávok dostanú s rodičmi na nákupy do okresného mesta. A koľkí z nich už navštívili svoje krajské mesto? Možno to bude znieť neuveriteľne, ale iba tí, ktorých príbuzní sa ocitli vo výkone trestu. O tom, že väčšina žiakov si krajské mesto spája s väznicou, svedčí aj príhoda mojej kolegyne. Keď oznámila žiakom, že na ďalší deň ju bude zastupovať iný učiteľ, lebo cestuje do Košíc, jeden žiak sa jej prekvapene opýtal: „Jaj, koho máte vo väzení?“ Tu niekde sa zrodila moja túžba, aby naši žiaci spoznali aj prítazlivejšie stránky svojho krajského mesta.“

Marianna Danková, ZŠ s MŠ Hrčel'

Vyhliadky na cestu do Košíc boli však kvôli zlej ekonomickej situácii rodičov žiakov nepriaznivé. Nakoniec sa nám to predsa len podarilo vďaka programu Školy pre budúcnosť Konta Orange, ktoré finančne podporilo náš projekt s názvom Spoznajme svoje krajské mesto. Do tohto projektu sa zapojili žiaci troch tried našej školy, z toho jedna trieda bežná so spojeným piatym, siedmym a ôsmym ročníkom a dve špeciálne triedy. V jednej zo špeciálnych tried sa vzdelávajú žiaci piateho a šiesteho ročníka, v druhej špeciálnej triede žiaci siedmeho, ôsmeho a deviatego ročníka.

Najväčším pozitívom tohto projektu bolo, že sa nám podarilo vzbudiť vnútornú motiváciu žiakov k učeniu prostredníctvom zmysluplných aktivít, založených na priamych zážitkoch. Žiaci sa presvedčili o tom, že to, čo sa učia v škole sa neučia bezdôvodne, ale môžu to využiť v každodennom živote. Ďalším prínosom projektu pre žiakov je to, že sa naučili hľadať a používať potrebné informácie pomocou moderných informačno-komunikačných technológií. Rómske deti žijúce v izolovaných osadách, nie sú rodičmi vedené k samostatnosti natoľko ako ostatné deti, aktivity projektu boli teda zamerané aj na podporu samostatnosti žiakov a ich orientácii pri riešení reálnych životných problémov.

Škola:	Základná škola s materskou školou Hrčel', Hlavná 75, 076 15 Hrčel'
Kontaktná osoba:	Mgr. Marianna Danková, mary.dankova@gmail.com
Cieľová skupina	Žiaci II. stupňa školy v bežných aj špeciálnych triedach
Ciele/Prínosy	• sprostredkovať žiakom vzdelávanie založené na skúsenosti, vlastnej činnosti a zážitku • viesť žiakov k samostatnosti, tímovej práci a osobnej zodpovednosti za úspech celého projektu • inklúzia žiakov špeciálnych tried a bežnej triedy a ich rovnocennosť pri vykonávaní jednotlivých aktivít • rozvíjať komunikáciu v materskom jazyku, kultúrne povedomie • rozvíjať matematické schopnosti a zručnosti práce s digitálnymi technológiami – počítačom, internetom, skenerom, digitálnym fotoaparátom, diktafónom • rozvíjať sociálne a občianske schopnosti žiakov pri vyhľadávaní dopravných spojov, orientovaní v neznámom prostredí pomocou mapy a plánu mesta
Spolupráca	Projekt bol podporený programom Školy pre budúcnosť – Konto Orange sumou 700€.

Projekt kladie nároky na prácu s IKT na strane učiteľov a žiakov. Na našej škole sme mali k dispozícii len 6 počítačov v učebni, skener, tlačiareň, diktafón, 2 fotoaparáty a veľmi pomalé internetové pripojenie. Veľkým pozitívom by pri realizácii podobných projektov bolo to, keby žiaci mohli na niektorých aktivitách pracovať aj doma, ale realita je taká, že väčšina žiakov našej školy nemá v dome ani elektrinu, nieto ešte počítač, či pripojenie na internet.

SPOZNAJME SVOJE KRAJSKÉ MESTO

Trieda: piata až deviata trieda, bežné aj špeciálne triedy

Ciele: sprostredkovať žiakom vzdelávanie založené na skúsenosti, vlastnej činnosti a zážitku, viesť žiakov k rozvoju rôznych zručností, samostatnosti a tvorivosti, inklúzia žiakov špeciálnych tried

Predmet: vlastiveda, dejepis, zemepis, občianska výchova, slovenský jazyk, matematika, výtvarná výchova, hudobná výchova (v tabuľke v závere je presná rozpis ročníkov, predmetov a súvisiacich tém)

Pomôcky: papier, pero, počítač s pripojením na internet, tlačiareň, diktafón, skener, digitálny fotoaparát

Príprava exkurzie

Žiaci pracovali metódou brainstormingu. Najprv sme žiakom zorganizovali spoločné stretnutie, kde bol predstavený plánovaný projekt s cieľmi a jednotlivými krokmi. Úlohou žiakov bolo počas nasledujúcich troch týždňov, na hodinách Zemepisu resp. Vlastivedy, získať z internetu informácie o historickom centre Košíc. Každá trieda si mala vybrať tri kultúrne pamiatky, ktoré by chceli v Košiciach navštíviť – žiaci boli nadšení a pustili sa do hľadania informácií.

Pátranie po informáciách

Žiaci sa na zemepise/vlastivede naučili pracovať s internetovým vyhľadávačom Google, naučili sa hľadať rôzne obrázky a fotografie pomocou kľúčového slova, orientovať sa v náhľadoch. Práca s vyhľadávačom pôsobila na nich veľmi motivačne, mladší žiaci boli veľmi prekvapení, čo všetko sa dá na internete nájsť. Každý žiak si mal na základe fotografií vybrať z množstva pamiatok jednu, ktorú by chcel navštíviť a odôvodniť svoj výber. Už na tejto triednej úrovni živo diskutovali a snažili sa ostatných presvedčiť o výnimočnosti pamiatky, ktorú si vybrali.

Práca s grafickou informáciou a textovým editorom

Na výtvarnej výchove mal každý žiak z množstva fotografií zvolenej historickej pamiatky, nájdených pomocou vyhľadávača, vybrať jednu, uložiť, upraviť jej veľkosť, tvar, jas a vytlačiť.

Na slovenčine žiaci pracovali s programom MS Word: učili sa používať klávesnicu, písať text a kontrolovať pravopis, meniť tvar, veľkosť písma, kopírovať a mazať text. Výhodou je automatická kontrola pravopisu a možnosť žiakov hneď svoju chybu napraviť. Vyhľadávačom mal každý žiak nájsť aspoň jeden text súvisiaci s vybranou pamiatkou, vytlačiť ho, prečítať a podeliť sa s ostatnými spolužiakmi o to, čo ho najviac zaujalo. Žiaci mali pripraviť krátky zaujímavý popis vybranej pamiatky, pripojili k nemu fotku a naučili sa ho odoslať e-mailom.

Vyhodnotenie návrhov

Na ďalšom spoločnom stretnutí žiaci predniesli svoje tipy na návštevu pamiatok, snažili sa vyhodnotiť jednotlivé návrhy a vybrať tie najlepšie. Rozvíjali pritom hodnotenie i kooperáciu. Viac-menej sa zhodli na tom, že medzi pamiatky, ktoré by chceli vidieť, patrí Dóm sv. Alžbety a jeho severná veža s vyhliadkou na Košice, spievajúca fontána a kaplnka sv. Michala. Nerozhodní boli v tom, či navštíviť Miklušovu väznicu alebo Múzeum voskových figurín. Nakoniec zvíťazila zvedavosť, či naozaj tie figuríny vyzerajú ako živé a rozhodli sa pre múzeum. Na tomto stretnutí dostala každá skupina aj potrebnú literatúru a kartografický materiál.

Rozoznávanie architektonických štýlov

Žiaci šiesteho ročníka špeciálnej triedy sa venovali aj architektúre, ich úlohou bolo rozoznať základné architektonické prvky gotiky. Spoznať základné znaky ďalších štýlov, ako sú renesancia, barok a klasicizmus, bolo úlohou žiakov 7. ročníka špeciálnej triedy na dejepise.

Správanie sa na verejnosti

Na občianskej výchove sa žiaci venovali téme správania sa na verejnosti, v dopravnom prostriedku a kultúrnych zariadeniach. Na internete hľadali informácie o vstupnom a expozíciách jednotlivých múzeí. Naučili sa vyhľadávať reštaurácie a rýchle občerstvenie v meste, prezrieť si jedálny lístok, atď. Hrali krátke scény: kupovanie lístkov v autobuse, na železničnej stanici, platenie vstupného v múzeu, výber jedla v reštaurácii. Hraním rolí sa tak žiaci v umelých podmienkach pripravili na konanie v reálnom živote a overili si to priamo v teréne.

Rozvoj dopravy

S projektom súvisela aj dejepisná téma Rozvoj dopravy. Úlohou žiakov siedmeho ročníka špeciálnej triedy bolo nájsť na internete obrázky furmanského voza, konskej železnice, parnej železnice a osobného vlaku a vytlačiť ich. Žiaci porovnávali jednotlivé dopravné prostriedky a diskutovali o ich výhodách a nevýhodách. Na hodine Výtvarnej výchovy sa ich pokúsili nakresliť. Vlastnoručne nakreslené obrázky žiaci naskenovali a uložili do počítača. Žiačka 9. ročníka riešila na matematike ako dlho by trvala cesta do Košíc furmanským vozom, konskou železnicou, parnou železnicou a akou rýchlosťou sa pohybuje osobný vlak, ak trasu Trebišov – Košice, dlhú 53 km, prejde za 45 minút. Neskôr z výsledkov, naskenovaných obrázkov a fotiek pripravili žiaci prezentáciu v PowerPointe na tému Rozvoj dopravy. Žiaci sa oboznámili s MS PowerPoint, okrem vkladania rôznych objektov na snímky sa učili používať multimediálne programy, nahrávali zvuk, presúvali ho z diktafónu na počítač, pripájali k prezentácii. Na hodinách Matematiky ráтали koľko bude stáť vstupné do múzea pre všetkých žiakov a učiteľov, koľko peňazí budeme potrebovať na cestu tam a späť a koľko na stravu.

Vyhľadávanie dopravných spojení a orientácia na mape

Na občianskej výchove sme pracovali s cestovným poriadkom na internete. Táto aktivita bola pre žiakov veľmi zaujímavá, skúšali vyhľadávať dopravné spojenia do rôznych kútov Slovenska, kde bývajú ich príbuzní. Na plánovanú cestu do Košíc sa snažili vybrať spoj, ktorým by časť cesty prešli vlakom, pretože niektorí žiaci ešte nikdy vlakom necestovali. Ich ďalšou úlohou bolo naučiť sa na hodinách Zemepisu orientovať sa na mape a zhotoviť itinerár cesty. Žiaci mali k dispozícii podrobnú mapu Košíc a maľovanú mapu Košíc, ale mapy miest sa naučili nájsť aj pomocou vyhľadávača. Prezreli si aj satelitné mapy a detailné mapy s ulicami. Žiaci sa pokúšali nájsť rôzne trasy z vlakovej a autobusovej stanice do centra mesta a zapisovali si ulice, ktorými budú prechádzať.

Návšteva Košíc

Dňa 21.05.2009 prišiel konečne ten dlho očakávaný deň. Žiaci sa tak tešili, že zo strachu, aby nezaspali, prišli na autobusovú zastávku hodinu pred odchodom autobusu. Z Hrčel'a do Trebišova sme cestovali autobusom, z Trebišova do Košíc sme pokračovali vlakom. Vo vlaku siedmci zo špeciálnej triedy porozprávali ostatným žiakom akými dopravnými prostriedkami sa cestovalo v minulosti, akou rýchlosťou sa pohybovali a ako dlho by nám trvala cesta do Košíc daným prostriedkom. Cesta vlakom bola veľkým zážitkom najmä pre žiakov, čo ním šli prvýkrát.

Príchod do Košíc

V Košiciach na stanici sme žiakom ukázali ako sa orientovať na informačnej tabuli, ako môžu zistiť kedy odchádza vlak, z akého nástupišťa a koľaje. Pred stanicou si žiaci pozreli plán mesta, dozvedeli sa, ako zistiť, kde sa práve nachádzajú a pokúšali sa zorientovať ako ísť do mesta.

Prehliadka mesta

Zo stanice sme šli cez Mestský park do centra mesta okolo hudobného altánku. Práve keď sme šli z Mlynskej ulice na Hlavnú rozozvučala sa zvonkohra. Deti sa k nej rýchlo rozbehli a začali sledovať, ktorý zvonček sa práve pohol, potom ich zráтали a tešili sa, že internet neklamal a je ich tam presne 22. Chvíľu sme si posedeli pri fontáne a jedna žiačka ma prekvapila otázkou, či tu zostaneme až do zotmenia a s iskričkami v očiach dodala, že ona by veľmi chcela, lebo

na internete čítala, že po zotmení bude fontána svietiť farebne.

Šiestaci zo špeciálnej triedy mali prichystané kartičky so základnými architektonickými prvkami gotiky, ktoré sme si mohli prezrieť na Dóme sv. Alžbety. Žiaci 7. ročníka špeciálnej triedy ukázali základné prvky ostatných architektonických štýlov. Žiačka 9. ročníka špeciálnej triedy porozprávala príbeh o hrdinstve sv. Alžbety Uhorskej, ktorej je zasvätený Dóm aj oltár v ňom, ale aj o zvláštnosti tohto oltára. Nasledovala prehliadka Dómu sv. Alžbety a výstup na jej severnú vežu s vyhlídkou na mesto. Žiaci vystupovali nadšene po 160 schodoch do výšky asi 50 metrov. Aj keď niektorí z nich svoje rozhodnutie na miestach, kde bolo schodisko obzvlášť úzke a tmavé, trochu ľutovali, no pri pohľade na mesto z veže boli radi, že zvedavosť zvíťazila nad strachom.

Ďalšou našou zastávkou bola kaplnka sv. Michala, potom sme pokračovali smerom k Dolnej bráne a Plastike erbu mesta Košice. Odtiaľ sme sa vrátili k Urbanovej veži, v ktorej sme navštívili Múzeum voskových figurín, v ktorom ožili historické osobnosti späté s Košicami. Voskové figuríny žiakov fascinovali. Keď sme prechádzali popri figuríne Abebe Bikilu, víťaza Košického maratónu, jedna zo žiačok ma na neho upozornila: „Pozrite sa, pani učiteľka, to je Obama.“ Milo nás prekvapila poznámka pani biletárky, ktorá pochválila žiakov za ich príkladné správanie sa v múzeu. Vraj už dlho tam nebola taká disciplinovaná skupina. Ďalšou zastávkou bola jedáleň Koruna na Hlavnej ulici, kde si mohli žiaci vybrať z viacerých jedál. Potom sme šli k budove Štátneho divadla a Morovému stĺpu a odtiaľ na autobusovú stanicu. O tom, že sa projekt vydaril, svedčil pohľad na žiakov v autobuse, ktorí zaspali skôr ako autobus stihol opustiť Košice. Hneď na ďalší týždeň sme pokračovali prípravou brožúry Košice našimi očami, do ktorej prispeli svojimi postrehmi takmer všetci účastníci projektu. Využili pritom aj svoje spracované popisy pamiatok, no doplnili ich o vlastné zážitky z exkurzie a fotky stiahnuté z internetu zase zamenili za vlastné. Na pracovnom vyučovaní vytlačili a zviazali 30 kusov brožúry a tak si každý žiak na konci školského roka odniesol domov okrem vysvedčenia aj milú spomienku na Košice.

ŠZŠ Veľký Krtíš: Splývavé čítanie

Naša škola sa stretáva s viacerými problémami, kvôli ktorým žiaci nenapredujú tak, ako by dokázali. Žiaci sú často chorí a majú vysokú absenciu na vyučovaní, a preto ich vedomosti majú podstatné medzery. Absentuje tiež domáca príprava a u väčšiny rodičov nie je záujem o vyučovacie výsledky svojich detí.

Preto sme začali realizovať metódu SFUMATO – splývavé čítanie, ktorej autorkou je Mária Navrátilová z Česka. Cieľom metódy je naučiť žiakov plynule, bez chýb čítať a písať. Z našej skúsenosti platí, že keď ju žiak zvládne, a to za krátky časový úsek dvoch mesiacov, tak nie sú vážnejšie problémy s čítaním. Do výučby pomocou splývavého čítania sa zapojili žiaci I. stupňa ŠZŠ vo Veľkom Krtíši (31 žiakov) a 5 učiteliek I. stupňa našej školy.

„Odporúčame absolvovať cyklus prednášok u autorky metodiky splývavého čítania a chuť zmeniť prístup k žiakom. Je to metóda vhodná pre akúkoľvek vekovú skupinu žiakov, dokonca i dospelých, ktorí majú problémy s čítaním a môže sa využiť pri náprave čítania.“

Danka Holíková, ŠZŠ Veľký Krtíš

Pozitívom projektu je to, že proces čítania a jeho kvalita sa ďalej zlepšuje. Snažíme sa pri čítaní textov vytvárať aj predstavy o tom, čo deti čítajú a v konečnom dôsledku sa zlepšuje vzťah k čítaniu ako takému a ku knihám.

Aktivity projektu možno zhrnúť nasledovne:

- dlhá expozícia hlásky
- motivácia
- denné písanie diktátov
- recitácia básničiek s prežitím
- hranie rozprávok s dôrazom na rečové využitie hlasového fondu detí
- skladanie písmen
- dokresľovanie písmen,
- zážitkové aktivity

Škola:	Špeciálna základná škola, Za parkom 966, 990 01 Veľký Krtíš
Kontaktná osoba:	Mgr. Danka Holíková: d.holikova@gmail.com Mgr. Erika Lendvayová: lendvayova@post.sk
Cieľová Skupina	Žiaci I. stupňa základnej školy, špeciálnej základnej školy a na predmety SJL, MAT, VEU, VYV, HUV, TEV
Ciele/Prínosy	• zlepšiť schopnosť čítania u detí, ktorým chýba domáca podpora a príprava a kvôli chorobám často vymieškávajú vyučovanie • zlepšuje sa vzťah k čítaniu a ku knihám

ZŠ Lúčna, Vranov nad Topľou: Učenie ako zážitok

Našu základnú školu navštevuje asi tristo detí zo sociálne znevýhodneného prostredia a motivácia k učeniu je pre učiteľov náročná. Podľa učiteľov sa žiakom ťažko učí to, čo majú sami prečítať, problémom je dosiahnuť, aby si písali na hodine poznámky, či zapojili sa do samostatnej práce, až sa niekedy zdá, že žiakom už len pohľad na knihu robí zle. Preto sme sa rozhodli pre zmenu spôsobu vyučovania a väčšieho vtiahnutia žiakov do aktivít a pripravili projekte zážitkových hodín za pomoci IKT a natáčania tematických filmov žiakmi.

Na začiatku hodiny žiak prečítal učebnú látku. Učiteľ spolu so žiakmi na tabuľu zostavil osnovu a kľúčové slová. Žiaci tieto kľúčové slová spolu s obrázkami zoradili do PowerPointu. Sami si k textu priradzovali obrázky a kliparty. Prezentácie si nahrali na CD a používame ich pri opakovaní alebo pri skúšaní. Žiaci veľmi radi pracujú s prezentáciami, lebo majú k nim osobný vzťah a tie, ktoré tvorili si veľmi dobre pamätajú, každému žiakovi ich núkajú a chránia si ich.

„Prvotný záujem o hranie rolí najprv stroskotal na tom, že sa museli učiť. Ale keď prvýkrát videli na projekcii, ako sa im v jednotlivých témach darí, sami začali prosieť, že sa budú učiť a budú natáčať.“

Darina Ižovská, ZŠ Lúčna, Vranov nad Topľou

Druhú aktivitu učiteľ pripravovali dlhšie. Tvorenie filmu slúžilo ako podporná aktivita k hodinám dejepisu a slovenského jazyka a najprv museli byť pre príbeh vybrané historické postavy, zostavené dialógy a vytvorené kostýmy. Žiaci sa učili svoje roly, pri čom získavali zručnosti

v práci s hlasom a hereckým prejavom. Niektorí žiaci sa učili pracovať s kamerou.

Cieľom aktivít, ktoré prebiehali na hodinách slovenského jazyka, občianskej výchovy, zemepisu, dejepisu a prírodopisu, bolo vzbudiť záujem o učenie. Vytvorením filmov a prezentácií si žiaci viac pamätajú a vedia si ľahko spomenúť na učivo, ktoré poznajú podľa toho, kto zo žiakov na ňom pracoval. Prvotnou prekážkou bola nechúť žiakov niečo pre seba urobiť. Pomohli nám manuálne aktivity a zapojenie žiakov, dovolili sme im používať kameru, premietnuť ostatným, čo natočili. Sme presvedčení, že zážitkové učenie filmom a prezentáciami zanechá u žiakov trvalú stopu. Po projekte vidíme, že sa zmenil postoj žiakov k učeniu a viacerí chcú študovať na strednej škole, čo sa predtým stávalo málokedy. Žiaci sa nás pýtajú, kedy budeme natáčať ďalšie filmy, rodičia sa tešia. Zistili sme, že ak pracujeme so žiakmi týmito metódami, o vyučovanie majú veľký záujem. Na hodinách je pracovná atmosféra. Učiteľ má tiež radosť zo svojej práce.

Škola:	Základná škola Lúčna, Námestie J. Pavla II. 26 , 093 01 , Vranov nad Topľou
Kontaktná osoba:	Mgr. Darina Ižovská (učiteľka), izovska@zslucnavt.sk PaedDr. Blažena Matisová (riaditeľka školy), riaditel@zslucnavt.sk
Cieľová skupina	Žiaci 7., 8. a 9. ročníka Deti zo sociálne znevýhodneného prostredia Deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
Ciele/Prínosy	• Zvýšiť motiváciu detí pre vzdelávanie a zlepšenie dochádzky • Podporiť metódy výučby jazyka a komunikácie • Rozvinúť alternatívne metódy výučby predmetov
Spolupráca	Do projektu sa zapojilo 300 žiakov, 14 učiteľov, členovia rady školy, rodičia, psychológovia.

Spojená škola – ŠZŠ, Poprad: Interaktívne vyučovanie

V III. triede našej školy je 10 žiakov, z nich polovica je rómskeho pôvodu a zo sociálne znevýhodneného prostredia. V triede sú spolu žiaci 4. a 5. ročníka a pri preberaní učiva som zistila, že žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia majú problém tvoriť vety aj kvôli menšej slovnej zásobe oproti žiakom majority. Použitie počítačov a interaktívnej tabule na vyučovaní takým spôsobom, že žiaci sú súčasťou vyučovacieho procesu, môže zvýšiť záujem žiakov o vyučovanie a skvalitniť samotné vyučovanie. Vedomosti osvojené za aktívnej účasti žiakov, aj keď len prácou s interaktívnou tabuľou, či interaktívnou prezentáciou v programe PowerPoint, sú zdá sa trvalejšie, ako to potvrdzujú poznatky z mojej vlastnej praxe.

„Všimla som si, že niektorí žiaci nepoznajú názvy ovocia či zeleniny, dokonca niektoré druhy zeleniny vôbec neochutnali. Zdalo sa mi zaujímavé spojiť vyučovanie slovenského jazyka a vlastivedy. Pripravila som pre všetkých žiakov projekt, počas ktorého žiaci mali spoznať a naučiť sa pomenovať zeleninu, tvoriť o nej vety a spolupracovať pri hodnotení zvládnutia tejto úlohy.“

Lýdia Rezníčáková, Spojená škola Poprad

Pracovné listy na vyučovanie vlastivedy v 4. a 5. ročníku nie sú príliš vyhovujúce, preto som si vytvorila vlastné prezentácie, obrazový materiál a pracovné listy.

Na začiatku projektu 11. 1. 2010 som zisťovala, ktorú zeleninu zo 14 druhov žiaci z triedy už poznajú. Pomocou práce s interaktívnou tabuľou, pracovnými listami, kartami s obrázkami zeleniny žiaci pozorovali obrázky zeleniny, tvorili o nej

vety. Podpornými aktivitami bolo maľovanie zeleniny na hodine výtvarnej výchovy, nácvik piesne Šošovička, hrášok, fazuľa a na hodine pracovného vyučovania príprava zeleninového chlebička (napr. chlieb, maslo, reďkovka).

Prepojenie viacerých predmetov, ktoré sa počas projektového vyučovania realizuje, je novým prístupom k vyučovaniu, v špeciálnych základných školách pravdepodobne zatiaľ málo využívaným. Podľa mojich skúseností, je to však spôsob, ako sa učiť efektívne, za pomoci moderných technológií a s možnosťou zapojiť do učenia čo najviac zmyslov. Projekt bude pokračovať praktickou časťou: príprava jedál, ochutnávanie zeleniny, navštívime obchod so zeleninou, zistíme ceny a budeme počítat. Zeleninu aj vyfotíme. Na začiatku žiaci poznali 4 druhy zeleniny (uhorku, mrkvu, papriku a cibuľu) a na konci projektu k nim pribudli viaceré ďalšie. Žiakom sa páčila hra na učiteľa, že sa mohli navzájom hodnotiť a upevnil sa aj vzťah medzi nimi, na konci sa podporovali a pracovali ako tím.

Škola:	Spojená škola - špeciálna základná škola, Partizánska 2, 058 01 , Poprad
Kontaktná osoba:	Mgr. Lýdia Rezníčáková (učiteľka), reznickovalydia@gmail.com
Cieľová Skupina	Deti s mentálnym postihnutím Deti zo sociálne znevýhodneného prostredia Žiaci 4. a 5. ročníka v III. triede našej školy
Ciele/Prínosy	• Zbližovať deti zo znevýhodneného prostredia s deťmi z majoritnej spoločnosti • Podporiť metódy výučby jazyka a komunikácie • Rozvinúť alternatívne metódy výučby predmetov

ŠZŠ Krompachy: Vytancovaná cesta k úspechu

Súbor Grajoro (prekl. lúčny koník) bol založený 3. 9. 2000. Chceli sme zlepšiť trávenie voľného času našich žiakov, dochádzku do školy, upevniť vzájomné vzťahy v kolektíve, v rodine, vytvoriť pozitívny vzťah medzi školou a rodinou. Nemalou motiváciou bola aj snaha priblížiť kultúru majority a zároveň pestovať vzťah k svojej etnickej skupine a kultúre.

Pri založení súboru sme pracovali s 24 žiakmi. Postupne, počas 10 rokov pôsobenia sa vystriedalo v súbore 113 žiakov. Stretávali sme sa raz týždenne, pred vystúpením podľa potreby. Počas našej existencie sme uskutočnili množstvo vystúpení. Niektoré sa stali tradíciou, napríklad pravidelné vystúpenia v Klube dôchodcov, Vianočné vystúpenie, vystúpenia ku Dňu matiek, Dňu Rómov, Dňom mesta Krompachy alebo Víťanie prváčikov.

„Žiaci z málopodnetného prostredia sa dostali do spoločnosti dospelých a detí aj z majoritnej populácie, ktorí im slúžili za vzor v ich správaní a vystupovaní. Vzhľadom k tomu, že aktivita súboru je dlhodobá, prejavilo sa to aj na širšej spolupráci v komunite. Niektorí rodičia sa aktívne zapojili do činnosti a nácvikov jednotlivých tancov a piesní, aj doprovodom na hudobných nástrojoch pri vystúpeniach. Žiaci mali pocit z dobre vykonanej práce, čo ich pritiahlo do školy a tým sa zlepšila aj školská dochádzka.“

Anna Ondášová, ŠZŠ Krompachy

Medzi najzaujímavejšie akcie patrili vystúpenia na plese učiteľov, na koncerte tolerance, pre holandskú nadáciu Phare v Redute v Spišskej Novej Vsi, kde naši žiaci sa prvýkrát zúčastnili takejto spoločenskej udalosti, ktorej završením bol obed v reštaurácii, čo bola výzvou pre dobré zvládnutie spoločenského správania. Žiaci vystúpili aj pri príležitosti volieb (Urob 3 kroky). Zúčastnili sa stretnutia rómskych súborov, kde bola volená miss Róma. Viackrát bol súbor prezentovaný aj televízii, naposledy pri zápise do Guinnessovej knihy rekordov v tancovaní Štvorylky.

Tento projekt sa nám veľmi osvedčil. Pomocou neho sa nám podarilo nadviazať spoluprácu s rodinou, širokého okruhu obyvateľov a prispieva k integrácii majority s minoritou.

Škola:	Špeciálna základná škola Krompachy, Hlavná 3, 053 042 Krompachy
Kontaktná osoba:	p. učiteľky Anna Ondášová, Marta Belejová a Soňa Grinvalská Tel. 053/447 2567, Mail: szskrompachy@szm.sk
Cieľová skupina	Rómske deti na druhom stupni školy a ich rodičia Deti zo sociálne znevýhodneného prostredia
Ciele/Prínosy	• Zvýšiť motiváciu detí pre vzdelávanie a zlepšenie školskej dochádzky • Zbližovať rómske deti s deťmi z majoritnej spoločnosti • Podporiť spoluprácu a komunikáciu s rodinou • Mimoškolská činnosť, projekty spolupráce školy s občanmi a mimovládnyimi organizáciami
Spolupráca	Učitelia II. stupňa pomáhajú pri šití krojov, pri nácviku a vystúpeniach. Rodičia a starí rodičia rómskych žiakov pomáhajú pri nácviku piesní, choreografii a hudobnom doprovode. Sponzori prispeli na cestovné, obuv, magnetofóny, napr. Nadácia PHARE a Občianske združenie pri meste Krompachy.

ZŠ Mestisko: Škola ako centrum aktivít

Základná škola v Mestisku patrí medzi menšie: navštevuje ju 63 žiakov, z toho asi polovica sú rómski žiaci a má šesť učiteľov a jednu vychovávateľku, v minulom školskom roku aj asistentku učiteľa. K našim aktivitám nás viedol nárast počtu detí zo sociálne znevýhodneného prostredia a počtu dochádzajúcich žiakov, nárast počtu začlenených žiakov so ŠVVP a problémy s dochádzkou žiakov.

„Žiaci zo znevýhodneného prostredia nevymeškávajú bez príčiny vyučovanie, jednoznačne sa zlepšila dochádzka žiakov. V rade školy pracujú aj rodičia Rómov, takže máme priamy kontakt aj na rodičov. Sú aktívnejší vo vzťahu k škole.“

Daniela Piruchová, ZŠ Mestisko

Vďaka pravidelným mimoškolským akciám sa zlepšili vzťahy medzi žiakmi, spolupráca s rodičmi a aj dochádzka žiakov do školy. Každé rómske dieťa má svojho patróna na škole, dvojice sú vytvárané tak, aby sa prepájali aj rómske deti s nerómskymi. Mnohé rómske deti sú zapojené v spevácko–tanečnom krúžku a tešia sa na vystúpenia pre rodičov. Máme aj športový a cyklistický krúžok.

Obľúbená je aj pyžamová párty s nocovaním v škole. Deti spia v škole bez rodičov, pred nocou prichádza Lucia, ktorá povymetá všetky kúty a prebieha prijímanie prvákov a piatakov do cechu žiakov školy. Na Valentína si žiaci a zamestnanci školy píše navzájom pozdravy, rôzne sviatky sú využívané na organizovanie akcií pre deti: S Morenou na Ondavu, Mikuláš, Vianoce, Deň matiek, Deň učiteľov, Mesiac úcty k starším, Biela pastelka.

Aktivita „Ako sme si pozvali slovenčinu na slovíčko“ je zameraná na rozvoj slovnej zásoby a jazyka. Škola sa snaží zapojiť predovšetkým rómskych žiakov. V projekte „Miesto, kde to žije“ žiaci opisovali život na ich škole v priebehu školského roka. Chceme naďalej v týchto aktivitách pokračovať. Pre ich úspech je dôležité mať pochopenie s rodičmi a aktívnych učiteľov s dobrými nápadmi.

Škola:	Základná škola Mestisko, 090 41 Mestisko
Kontaktná osoba:	Daniela Piruchová (riaditeľka školy), 054/752 1596, danielapiruchova@zoznam.sk p. učiteľky Jana Nagajdová a Emília Havrilová
Cieľová skupina	Deti z menej podnetného prostredia. Deti zo znevýhodneného sociokultúrneho prostredia.
Ciele/Prínosy	• Zvýšiť motiváciu detí pre vzdelávanie a zlepšenie • Zbližovať deti zo znevýhodneného prostredia s deťmi z majoritnej spoločnosti formou mimoškolských aktivít a spolupráce s rodičmi detí • Rozvinúť metódy výučby jazyka, reči, komunikácie.
Spolupráca	Členovia Rady školy, Okresné riaditeľstvo PZ vo Svidníku, Falco - prvá pomoc, Obecný úrad Mestisko, PD Mestisko, OÚ Rakovčák, Stročín, Hrabovčák, ktoré nám ochotne pomáhajú pri príprave rôznych akcií pre deti.

Cirkevná ZŠ sv. košických mučeníkov, Ždaňa: Vyrovnanie príležitostí na úspech

K aktivitám zameraným najmä na žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a žiakov s poruchami učenia a správania ma viedli hlavne pozorované problémy u žiakov: neadekvátne sebahodnotenie, poruchy učenia, nepripravenosť žiakov na vyučovanie, veľa vymeškaných hodín a nespolupráca rodičov s učiteľmi.

„Najkrajším výsledkom je pozorovanie zlepšenia vyučovacích výsledkov, chuti chodiť do školy, radosť z toho, že žiak má v triede kamarátov, ktorí ho berú medzi seba, pomáhajú mu, nevysmieávajú sa mu. Zo začiatku to bolo ťažké, lebo som bola na škole nová, triedu som nepoznala - musela som si získať dôveru žiakov, ale hlavne rodičov. Dôležitá bola dôvera, veľká trpezlivosť, ochota, nezištnosť a hlavne mať rada svoje povolanie-poslanie, chuť pracovať.“

Jolana Ševčíková, Cirkevná ZŠ, Ždaňa

Aktivity pre deti sú súčasťou rôznych predmetov (napr. SLJ, MAT, Vlastiveda) a ich hlavnými cieľmi sú zvládnutie učiva, začlenenie do kolektívu, zlepšenie dochádzky a výsledkov v škole. Motiváciou pre deti je práca v príjemnom prostredí, preto je sedenie v triede upravené a vytvorené sú aj Pravidlá triedy. Často využívame kolektívne hry, vysvetľovanie učiva hravo pomocou súťaží, ale aj učenie sa so spolužiakmi a skupinové práce.

Niektoré aktivity realizujeme na úrovni školy: Ovocný a zeleninový deň, vedíme aj krúžok GRAMKO kde sa hravou formou oboznamujeme s gramatikou, čítame rozprávky, doučujeme deti. Zapojili sme sa aj do súťaže OVEČKA o najzdravšiu triedu a pomohlo nám to znížiť počet vymeškaných hodín. Vďaka pozitívnej motivácii žiakov súťažami a hrami sa nám podarilo aj zlepšiť výsledky žiakov a ich vzťahy.

Najmä žiakom s poruchami učenia pomáha okrem toho aj písomná forma nahradená ústnou, čas naviac pri písomných aj ústnych odpovediach, znížený počet riešených úloh, prispôbená formálna úprava zadaní písomných prác a eliminácia stresu – informácie kedy, v akom rozsahu bude žiak skúšaný. Dôležité je aj umožnenie používania pomôcok pri riešení úloh (kalkulačka, matematické tabuľky, puzzle, učebnica).

Škola:	Cirkevná základná škola Sv. košických mučeníkov, Ždaňa 96, 044 11 Ždaňa
Kontaktná osoba:	Mgr. Jolana Ševčíková (učiteľka), jolanasevcikova@centrum.sk
Cieľová Skupina	Deti zo sociálne znevýhodneného prostredia Deti s poruchami učenia a správania
Ciele/Prínosy	• Podporiť spoluprácu a komunikáciu s rodinami • Zbližovať deti zo znevýhodneného prostredia s deťmi z majoritnej spoločnosti • Mimoškolská činnosť, projekty spolupráce školy s občanmi alebo mimovládnyimi organizáciami • Metódy výučby reči, jazyka, komunikácie
Spolupráca	Do aktivít sú zapojení rodičia detí, ktoré potrebujú odbornú pomoc: sú zo sociálne znevýhodnených rodín, majú poruchu učenia alebo správania.

Spojená škola internátna, Levoča: Práca hendikepovaných žiakov s hlinou má veľký potenciál

V špeciálnej základnej škole pre zrakovo postihnutých už existovala kuchynka a stolárska dielňa, no chýbalo prostredie, v ktorom by si žiaci precvičovali jemnú motoriku, rozvíjali hmat a zároveň vytvárali reálne využiteľné predmety. Zrakovo postihnutý človek má väčšiu šancu uplatniť sa na trhu práce, keď ovláda viac pracovných postupov. Preto vznikla myšlienka vytvoriť keramickú dielňu a Prácu s hlinou doplniť do osnov pracovného vyučovania.

„Vždy, keď niekomu žiaci odovzdávajú svoj výrobok, vidíme, akí sú hrdí na to, čo dokázali vytvoriť.“

Mária Hlavajová, SŠI Levice

Pani Hlavajová pripravila projekt na výstavbu a využitie keramickej dielne. Združenie priateľov ZŠI NS v Levoči a Občianske združenie Koniec dobrý, všetko dobré projekt finančne podporili. Škola sa spojila so ZUŠ v Levoči a Mgr. Švestka vyškolil pedagógov na prácu s hlinou. Pri zriaďovaní dielne sú vyššie vstupné náklady (asi 10.000€) a náklady prevádzky: nákup hliny a glazovacích materiálov, vyššia spotreba elektriny pri výpale.

Najprv sa aktivity v dielni realizovali len sporadicky počas niektorých hodín pracovného vyučovania a popoludní. Širšie možnosti poskytol až školský vzdelávací program a do obsahu pracovného vyučovania sme doplnili tému Práca s hlinou. Do keramickej dielne chodia žiaci aj poobede, kde sa im v krúžku Plastická tvorba venuje Mgr. Krupa. Súčasťou Spojenej školy internátnej je aj ZŠ pre žiakov so zrakovým postihnutím, ktorí tiež využívajú keramickú dielňu.

Žiaci už vytvorili veľa krásnych predmetov - niektoré vystavujú v priestoroch školy, iné boli vytvorené ako darčeky – rodičom, učiteľom, priateľom školy. Zvyšuje sa tým ich sebavedomie a pocit užitočnosti. Dôležité je aj to, že žiaci sa v prirodzených podmienkach učia spracovávať prírodný materiál a pritom sa rozvíja aj ich jemná motorika, čo sa prejavuje aj v iných oblastiach ich života. Dielňu za sebou sami upratujú, čo rozširuje ich sebaobslužné činnosti a zlepšuje sa aj ich orientácia v mikropriestore. Niektoré deti pociťovali prvotný odpor pri spracovaní hliny, lebo mali pocit „špinavej práce“. Tento stav sa nám čiastočne darí prekonať tým, že deťom umožňujeme kedykoľvek počas práce odísť k umývadlu a umyť sa. U niektorých žiakov sa osvedčilo, keď dostanú na prácu už spracovanú hlinu.

Škola:	Spojená škola internátna, Š. Kluberta 2, 054 01, Levoča
Kontaktná osoba:	Mgr. Mária Hlavajová, 053/45 12 395, skola@nevidiaci.sk PaeDr. Šarlota Múdra, 053/45 14 795, riaditel@nevidiaci.sk
Cieľová skupina	Deti s mentálnym alebo zrakovým znevýhodnením
Ciele/Prínosy	• Zvýšiť motiváciu detí pre vzdelávanie a zlepšenie školskej dochádzky • Podporiť spoluprácu a komunikáciu s rodinami • Mimoškolská činnosť, projekty spolupráce školy s občanmi, alebo mimovládnyimi organizáciami • Alternatívne metódy výučby jednotlivých predmetov
Spolupráca	Na aktivitách s nami spolupracujú: Mgr. Peter Švestka (učiteľ ZUŠ Levoča), Mgr. Peter Krupa (dôchodca a bývalý riaditeľ ZUŠ Spišské Podhradie), Združenie priateľov ZŠI NS v Levoči, Občianske združenie Koniec dobrý, všetko dobré.

ŠZŠ - Speciális Alapiskola Moldava nad Bodvou: Cesta k náprave starších problémových žiakov

Naše aktivity sú zamerané na starších žiakov s mentálnym postihnutím zo znevýhodneného prostredia, ktorí navštevujú našu školu. Títo žiaci sa dlhodobo prejavujú problémovým správaním tak v škole aj mimo nej. Často sa dopúšťajú drobných krádeží v obchodných domoch, na ulici, vyskúšali fetovanie a iné omamné a psychotropné látky. V škole vyvolávajú konflikty, bitky, vysmieávajú sa slabším, majú veľa vymieškaných hodín. Sú ťažko zvládnuteľní, psychicky a emočne zanedbaní, väčšina z nich pochádza z rodín s nízkou sociokultúrnou úrovňou a z rodín nachádzajúcich sa v hmotnej núdzi. Ich rodičia často nespolupracujú so školou, ale pripúšťajú, že so svojimi deťmi majú veľké výchovné problémy aj doma a že sa im to vymklo z rúk.

„Dosiahnuť zmeny v myslení a správaní žiakov, zmeniť ich správanie voči okoliu - voči svojim učiteľom, spolužiakom, rodičom, verejnosti, ale hlavne voči sebe samému.“

Dagmar Subihová, ŠZŠ
Moldava nad Bodvou

Našou snahou však bolo aj vyskúšať niečo nové - aktivity s osobami, s ktorými títo žiaci nie sú v každodennom styku a v priestoroch, do akých sa málokedy dostanú – do veľkej telocvične. Už len predstava, že sú v blízkosti osôb, ktoré vzbudzujú rešpekt, by mala byť pre nich dostatočným motivujúcim činiteľom, aby zmenili svoje správanie voči učiteľom, spolužiakom, rodičom, verejnosti, ale hlavne voči sebe samému. Telovýchovné a zábavné aktivity sú zamerané na starších žiakov s mentálnym postihnutím zo znevýhodneného prostredia. Jedná sa tak o chlapcov, ako aj dievčatá vo veku od

12 do 16 rokov (II. stupeň – 5.-9. ročník). Počet najviac problémových žiakov je 25.

Vybraní žiaci s najväčšími výchovnými problémami sa každý týždeň schádzajú na stretnutiach, kde je hodnotené ich správanie za uplynulý týždeň. Je pri tom triedny učiteľ, ďalší učiteľia a žiaci tejto skupiny, ktorí sa k správaniu jednotlivých spolužiakov tiež vyjadrujú a hodnotia ho podľa toho, či sa od predošlého týždňa polepšili, alebo mali problémy. V tejto časti pri niektorých stretnutiach vystupuje aj osoba zvonka školy, ktorá má v prednáške alebo inej aktivite výchovný odkaz pre žiakov. Po sústredení a poučnej časti prichádza časť zábavná, kde sa žiaci s dobrými výsledkami môžu venovať športovým aktivitám, čo je odmenou a zároveň tmeliacim prvkom celej skupiny.

Škola:	Špeciálna ZŠ - Speciális Alapiskola, Hlavná 53, 045 01 Moldava nad Bodvou
Kontaktná osoba:	Mgr. Dagmar Subihová (pedagogička), 055/460 2071, spec.sko@post.sk PaeDr. Annamária Roobová (riaditeľka školy), 055/460 2071, spec.sko@post.sk
Cieľová skupina	Starší žiaci s mentálnym postihnutím zo sociálne znevýhodneného prostredia
Ciele/Prínosy	• Zvýšiť motiváciu detí pre vzdelávanie a zlepšenie školskej dochádzky • Podporiť spoluprácu a komunikáciu s rodinami a mimoškolská činnosť • Zbližovať deti zo znevýhodneného prostredia s deťmi z majoritnej spoločnosti.
Spolupráca	Príslušníci Mestskej polície v Moldave nad Bodvou, komunitní pracovníci mesta, Občianska hliadka mesta, sociálny pracovník z ÚPSVaR, učiteľia Tv zo ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským v Moldave nad Bodvou, rodičia niektorých žiakov

Príklady aktivít:

- Hodnotenie správania žiakov za uplynulý týždeň - komunita, triedni učitelia. Rozhovory s rodičmi problémových žiakov, analýza problémov pri výchove spolu s učiteľmi a špeciálnym pedagógom. Predsavzatia do nového roka.
- Besedy: s príslušníkmi Mestskej polície a koordinátorom prevencie sociálno-patologických javov o rizikách užívania alkoholu, drog a psychotropných látok, so sociálnou pracovníčkou ÚPSVaR na tému školskej dochádzky, pohovor s príslušníkmi občianskej hliadky mesta, s komunitnými pracovníkmi mesta.
- Telovýchovné a zábavné aktivity: Vianočný stolnotenisový turnaj, 6. ročník športových hier Moldavský pohár 2010, loptové hry: volejbal, minifutbal, basketbal, gymnastika, posilňovanie, vybíjaná. Školský karneval. Turistická vychádzka ku kaplnke sv. Ladislava. Návšteva multifunkčného športového ihriska na II. ZŠ, areálu „Pod kopcom“. Výlet do Košíc spojený s prehliadkou mesta, hokejového štadióna a iných pozoruhodností (zúčastnia sa žiaci, ktorí počas trvania projektu dokázali zlepšiť svoje správanie).

Na prvé pozitívne výsledky si bolo treba počkať. Problémovým žiakom trvalo pomerne dlho, kým si uvedomili, že spoločné telovýchovné a zábavné aktivity neslúžia na to, aby sa tam išli predviesť v zmysle „kto čo vie“ – samozrejme z toho zlého, ale je to akousi „odmenou“ za dobré týždenné správanie v škole aj mimo nej.

Každý triedny učiteľ zaviedol pre problémových žiakov akýsi denník, do ktorého denne spoločne so spolužiakmi zaznamenávali ich celodenné správanie a dochádzku. Samozrejme, dotýčny žiak sa mohol k tomu vyjadriť. Po týždni sa tieto denníky pozbierali a vyhodnotilo sa správanie žiaka, jeho pozitívne skutky, ale aj nedostatky. Toto vyhodnotenie sa konalo spôsobom „komunity“ – všetky zainteresované strany v tomto projekte spoločne so skupinou žiakov, ktorých sa to týka urobili výber najlepších 15, ktorí sa polepšili, vykonali niečo pozitívne, pomohli niekomu, alebo ich rodičia pochválili. Vybraná skupina 15 žiakov sa potom nasledujúcu stredu zúčastnila akcie.

Najväčšou prekážkou na začiatku realizácie projektu bola telocvičňa, ktorú naša škola nemá a bez nej by sa tieto aktivity nedali realizovať. Máme len menší školský dvor a pohybové štúdio. Vďaka veľmi dobrej spolupráce so ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským a za podpory príslušníkov Mestskej polície sa nám podarilo vyriešiť aj tento problém. Škola nám umožnila využívať ich telocvičňu týždenne v stredu popoludní v rozsahu 2 hodín. Ďalšou prekážkou pri realizácii projektu bol nezáujem až neochota rodičov zúčastniť sa ho. Napokon sa predsa len našli 3 - 4 rodičia, ktorí sa zapojili a sporadicky, striedavo chodia do telocvične, resp. pomáhajú pri odprevádzaní skupiny žiakov do ZŠ, v priestoroch ktorej sa telocvičňa nachádza.

Aktivity, podobné tej našej odporúčam z toho dôvodu, že problémoví žiaci majú možnosť „vybiť“ si svoju nadbytočnú energiu v činnostiach, ktoré navyše pozitívne podporujú aj ich psychiku a zdravý pohyb. Požiadavky na pomôcky pri tomto projekte neboli náročné. Tieto aktivity by však boli všedné, keby ich vykonávali učitelia, alebo ľudia, ktorých žiaci poznajú a denne stretávajú. Je preto dôležité, aby sa zapojilo čo najviac subjektov a aby boli v tom zainteresovaní aj samotní rodičia problémových žiakov. Pozitívny prístup k celému projektu musia preukázať aj samotní žiaci. Oni sami si musia uvedomiť, že sa chcú polepšiť a zmeniť svoje správanie. Musia si uvedomiť, že ľuďom, ktorí sa o nich starajú na nich skutočne záleží.

MŠ, Sabinovská ul. v Prešove: Divadlo pritiahlo do škôlky deti aj rodičov

Pred piatimi rokmi našu škôlku nenavštevovali takmer žiadne deti zo znevýhodneného prostredia a pre úbytok detí hrozilo v roku 2004 jej zrušenie. Príchodom nášho OZ Vyrovnávanie šancí sa stav zmenil: dnes máme 135 detí, z toho asi 40 zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Hlavným cieľom nášho združenia je príprava rómskych detí pre úspešný vstup do ZŠ s aktívnym zapojením rodiny, integrácia detí medzi majoritu, s využitím netradičných metód a postupov. Predprimárne vzdelávanie je u nás dobrovoľné a tak nie je jednoduché dostať a udržať v MŠ deti, ktorých obaja rodičia sú nezamestnaní a nemajú motiváciu nechať deti v MŠ. Dotáciou na stravu od štátu pre tieto deti a rôznymi podpornými projektmi, do ktorých zapájame aj rodičov, sa nám darí deti v MŠ udržať.

„Vďaka kultúrnym aktivitám sa nám zlepšila dochádzka rómskych detí do MŠ. Sú najdôležitejším motivačným stimulom pre deti a ich rodičov, ktorí túžia vidieť svoje deti, ako sa prezentujú na verejnosti. Rodičia sa stávajú zodpovednejšími, dodržiavajú pravidlá aj časovú dochvilnosť.“

Edita Kovářová, MŠ Sabinovská ul.
Prešov

Už niekoľko rokov pripravujeme mikulášske divadielko pre deti a rodičov a nacvičili sme tak už 4 predstavenia. Do realizácie tohtoročného divadla sa zapojilo 5 učiteliek, 3 rodičia, 1 asistent učiteľa, 7 detí, 2 hudobníci a personál divadla (zvukár, osvetľovač, rekvizitár). Nacvičenie divadla si vyžadovalo vzájomnú pomoc učiteliek pri skúškach a službách pri deťoch a pomoc rodičov, ktorí v divadle hrali alebo nám pomáhali sprevádzať deti na skúšky a pri prevoze rekvizít a kulís do divadla.

Vďaka divadlu sa zlepšila dochádzka rómskych detí, ako aj komunikácia detí, vytvorili sa kamarátstva medzi deťmi

i rodičmi. Divadielko sme hrali trikrát v Divadle A. Duchnoviča pre deti a rodičov našej MŠ, pre deti a rodičov 5 MŠ Prešovského kraja (Terňa, Lukov, Dravce, Hanušovce, Bystré) a pre deti a rodičov prešovských MŠ. Divadlo natočila a vysielala aj prešovská televízia. Odporúčame ostatným školám nebať sa pustiť do takejto aktivity, aj keď je náročná na čas, využiť herecký a spevácky talent učiteliek i detí, osloviť rodičov. Všetky rekvizity a kostýmy sme si pripravili svojpomocne aj so zapojením rodičov. Platili sme za prenájom divadla, pomohol nám pritom projekt OZ Vyrovnávanie šancí a vstupné, ktoré sme vyzberali iba pri predstavení hranom pre deti a rodičov prešovských MŠ, ktoré si zakúpili lístok za 1€.

Škola	Materská škola, Sabinovská 22/A, 080 01 Prešov
Kontaktná osoba	Mgr. Edita Kovářová (učiteľka a štatutárka OZ Vyrovnávanie šancí), edita.kovarova@centrum.sk
Cieľová skupina	Deti v materskej škole vo veku 3-6 rokov
Ciele/Prínosy	• Zvýšiť motiváciu detí pre vzdelávanie a zlepšenie školskej dochádzky • Podporiť spoluprácu a komunikáciu s rodinami a mimoškolská činnosť • Zbližovať deti zo znevýhodneného prostredia s deťmi z majoritnej spoločnosti • Zlepšiť jazykové a komunikačné schopnosti detí
Spolupráca	Rodičia detí, hudobníci, Divadlo A. Duchnoviča v Prešove, OZ Vyrovnávanie šancí

ZŠ Povýšenia sv. Kríža, Smižany: Investovaná energia sa mnohonásobne vráti

Už asi štyri roky realizujeme aktivity zamerané na rómske deti zo sociálne znevýhodneného prostredia, z ktorých značnú časť predstavujú deti s výchovnovzdelávacími potrebami a integrované deti. Prvé dva roky sme kladli dôraz na výučbu slovenského jazyka a zlepšovanie komunikačných schopností detí, získanie si rešpektu rodičov a ich aktívny záujem na vzdelávaní ich detí. Doma rodičia nevedia deťom s učením pomôcť a často sa im vôbec nevenujú pri písaní úloh a učení. Preto sme vytvorili 3 skupiny (oddelenia) doučovania a písania si domácich úloh, každý deň 2 hodiny popoludní. Tu majú tieto deti priestor napísať si úlohy, s učiteľom rozobrať látku, ktorej nerozumejú, kvalitnejšie sa pripraviť na nasledujúci deň na vyučovanie. Naše aktivity sú zamerané nielen na popoludňajšiu činnosť, ale v rámci vyučovania sa realizovalo aj nespočetne veľa aktivít na pomoc tejto skupine detí.

„Treba sa ozbrojiť nekonečnou trpezlivosťou a nenechať sa odradiť pri počiatočných prekážkach, zapájať tieto deti bez rozdielu a nároku na úspech do všetkých pripravovaných aktivít, aj tých najnáročnejších a od prvej chvíle si vytvoriť k nim pozitívny vzťah, neodsudzovať a stále ich podporovať a chváliť aj za najmenšie aktivity a snahu pracovať a byť prospešný.“

Miroslava Lesňáková, ZŠ Povýšenia sv. Kríža, Smižany

Skupina týchto detí mala v priemere 6-7 rokov, keď som začala s nimi pracovať a pochádzali zo žalostných rodinných a sociálnych pomerov. Práca na začiatku bola mimoriadne ťažká, bola medzi nami veľká rečová bariéra, deti mi nerozumeli, nedôverovali nielen oni, ale hlavne ich rodičia. Preto som sa v prvom rade zamerala na rozvoj komunikačných schopností, venovala som viac času slovenskému jazyku, literatúre, počúvaniu rozprávok, recitovaniu básničiek a v prvom rade na rozprávanie s deťmi a vysvetľovanie mnohých slov. Situácia sa obrátila asi po 1 a pol roku, rodičia mi začali konečne dôverovať, začali

dokonca spolupracovať a pomáhať pri aktivitách a čo bolo dôležité, začali veriť, že vzdelanie má veľký význam pre budúcnosť ich detí. Práca je v súčasnosti veľmi pozitívna, deti radi chodia do školy, ba aj iní nezainteresovaní podávajú pozitívne ohlasy a svedectvá o tom, ako dobre a kvalitne sa dá s touto skupinou detí pracovať.

Škola	Základná škola Povýšenia sv. Kríža, Smreková 38, 053 11 Smižany
Kontaktná osoba	Mgr. Miroslava Lesňáková (učiteľka 1.-4. ročník, vedúca vychovávateľka SKD, ŠSZČ), lesnakovamiroslava@centrum.sk
Cieľová skupina	Rómske deti zo sociálne znevýhodneného prostredia Deti so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami, integrované deti
Ciele/Prínosy	• Zvýšiť motiváciu detí pre vzdelávanie a zlepšenie školskej dochádzky • Podporiť spoluprácu a komunikáciu s rodinami • Zbližovať deti zo znevýhodneného prostredia s deťmi z majoritnej spoločnosti
Spolupráca	Mgr. Janka Fabianová, Mgr. Janka Predovová, Mgr. Štefánia Slimáková, zamestnanci obecného úradu Smižany, školského úradu Smižany a iné organizácie.

MŠ Hrebendova ul. 5, Košice: Asistent učiteľa je prínosom

Materská škola Hrebendova sa nachádza na sídlisku Lunik IX v Košiciach. Vzdelávať rómske deti si na jednej strane vyžaduje znalosť pedagogiky a na strane druhej poznať rómsku kultúru, a spôsob života Rómov. Je náročné získať si dôveru rodičov a pokúsiť sa ich pozitívne ovplyvniť. Preto sme uvítali návrh Nadácie Škola dokorán realizovať v našom zariadení rekvalifikačný kurz asistenta učiteľa. Očakávali sme, že jeho výsledkom bude zvýšenie povedomia rodičov a zlepšenie dochádzky detí pred vstupom do ZŠ. Rodičia si neuvedomovali nutnosť predškolského vzdelávania pre budúcnosť svojich detí a prácu učiteľky dehonestovali na úroveň dohliadača.

„Naším cieľom je, aby deti mali pokryté nielen fyziologické potreby, ale aj potrebu lásky, prijatia, spolupatričnosti, uznania a úcty.“

Anna Klepáčová, MŠ Hrebendova, Košice

Prostredníctvom aktivít podporujeme zážitkové učenie, názorné zoznámenie sa so situáciou, hrou, problémom. Pomocou dramaterapie, arteterapie a muzikoterapie umožňujeme deťom prežitok, uvoľnenie, hru v role, prežitie pocitov bez potreby vyjadriť sa

verbálne. Pri aktivitách stavíme na Bloomovej taxonómii cieľov tak, aby si deti nielen zapamätali, čo videli, ale aj porozumeli, vedeli použiť v praxi a zhodnotiť so svojho pohľadu.

S deťmi sme boli v ZOO, na predstaveniach Rómskeho divadla Romathan, v planetáriu, v múzeách, škole v prírode, botanickej záhrade, v Uličke remesiel, na dopravnom ihrisku. Pre verejnosť a rodičov robíme tradičné besiedky, výstavy prác detí.

Pri akciách s potrebou intenzívnejšieho dozoru sme prizvali k spolupráci aj rodinných príslušníkov. Tak sa rodičia podieľali na spoluvýchove detí a my sme vychovávali spolu s deťmi aj rodičov. Snažíme sa podchytiť prejavenu iniciatívu rodičov a pozdvihnúť sebavedomie rómskych asistentov učiteľa po ukončení rekvalifikačného kurzu. Po ukončení kurzu sa asistenti nedokázali uplatniť na trhu práce, a preto zo začiatku vykonávali činnosť bezplatne. Po dohode s úradom práce bola táto činnosť finančne ohodnotená. Po rozbehnutí činností sa zvýšil záujem o túto prácu tak, že kvôli kapacitnej obmedzenosti sme neboli schopní uspokojiť všetky požiadavky. Asistenti učiteľa u nás stále pôsobia a deti citlivo usmerňujú a spolupracujú dobre s rodičmi. Okrem pedagógov a rodičov bývajú do aktivít zapojení aj členovia skupiny ECIM.

Za najdôležitejšie výsledky našej práce s deťmi považujeme zvýšenie hygieny, integráciu marginalizovaných detí do škôl, znížený počet detí zaradených do špeciálnych tried a zvýšený záujem rodičov o zaradenie detí do MŠ. Rodičia propagujú MŠ aj ostatným rodičom, viac sa zúčastňujú aj rodičovských združení. Deti získali veľa ocenení vo výtvarných súťažiach.

Škola:	Materská škola, Hrebendova ul. 5, 040 11 Košice
Kontaktná osoba	Anna Klepáčová (riaditeľka), mshrebendova@stonline.sk, 055/6436482
Cieľová skupina	Deti zo sociálne znevýhodneného prostredia
Ciele/Prínosy	• Podporiť spoluprácu a komunikáciu s rodinami • Spolupracovať s asistentom učiteľa • Zvýšenie vzdelanostnej úrovne detí a ich zaradenie medzi spolužiakov s dobrými výsledkami

ŠŽ Chminianske Jakubovany: Podme spolu do rozprávky

Tunajší Rómovia žijú v prostredí segregovanej rómskej osady mimo obce. Zlé hygienické pomery v časti rodín ich predurčuje na odsudzovanie, konflikty a nepriateľský postoj majority. Prípravné aktivity v disciplíne a veselosti pritiahli majoritné obyvateľstvo vnímať rómskych žiakov aj ináč, a to v poriadku a snažení.

Prvotným spúšťačom bolo spestriť hodiny čítania a hravou formou motivovať deti k počúvaniu a čítaniu rozprávok a priblížiť im rozprávkový svet, ktorý z domáceho prostredia nepoznajú, aj keď rómski rozprávkari mali v rodinách svoje pevné miesto.

Alternatívna forma hodiny čítania pre prvé ročníky „Perníková chalúpka“

Tejto aktivite sa zúčastnilo 74 prvákov, 10 učiteľov, 3 asistentky učiteľa a časť vedenia školy. Z rozprávky k nám prišla rozprávková víla, ktorá sa nám čarovným zaklínadlom pomohla dostať do rozprávky „O perníkovej chalúpkke“, v ktorej nechýbala stará striga Agáta. Týchto rozprávkových postáv sa zhostili pani učiteľky. Striga Agáta nám pripravila perníčky, no letela na svojej metle tak rýchlo, že sa jej po rozprávkovom lese rozsypali. Našou úlohou bolo tieto perníčky pozbierať, no nebolo to také ľahké, na každom perníčku bola čitateľská úloha, ktorú

„Myslíme, že aj tieto deti potrebujú aspoň na chvíľu ochutnať a okúsiť chuť sladkej rozprávky, keďže ich život nie je ľahký a taktiež chceme, aby škola, ktorá je pre nich druhým domovom, bola a ostala tou rozprávkovou perníkovou chalúpkou a všetci učitelia boli pre nich rozprávkovými vílami.“

Iveta Semanová, ŠŽ Chminianske Jakubovany

sme museli splniť. Žiaci postupne plnili úlohy: čítali, hádali, skladali, recitovali, hľadali i prstom písali, vzájomne si pomáhali a radostne tleskali. Nakoniec si za to od strigy Agáty vyslúžili ozajstné sladké perníčky z jej sladučky chalúčky a po dobre vykonanej práci sme si všetci spolu v chalúpke strigy Agáty zaspievali a zatancovali a vyfarbili pekné obrázky.

V tejto aktivite bolo možné nájsť široký rozsah medzipredmetových vzťahov. Boli využité prvky problémového vyučovania prispôsobené veku, stupňu mentálneho postihnutia, schopnostiam a skúsenostiam žiakov. V skupinách sa žiaci učili jednoducho predkladať svoje názory, učili sa vyjadrovať tak, aby im iní rozumeli. Využil sa princíp rozvoja všetkých žiakov, ktorý sledoval systematický rozvoj všetkých žiakov v triede, vrátane najslabších, ktorí potrebujú individuálny prístup. Využité bolo aj zážitkové učenie, kde mali žiaci možnosť priamo intenzívne prežiť a precítiť to, čo sa naučili. Snažili sme sa aj o to, aby žiaci pochopili, že sa neučia pre známky, ale pre život, a tiež, aby medzi žiakmi dochádzalo k vytváraniu nových vzťahov na základe vzájomného dialógu, pomoci a tímovej práce.

Škola:	Špeciálna základná škola, Chminianske Jakubovany 21, 082 33
Kontaktná osoba:	Mgr. Iveta Semanová (učiteľka), semanovai1@gmail.com
Cieľová Skupina	Žiaci prvých ročníkov zo znevýhodneného prostredia
Ciele/Prínosy	• Zvýšiť motiváciu detí pre vzdelávanie a zlepšenie školskej dochádzky • Zlepšiť jazykové a komunikačné schopnosti detí • Využívať alternatívne metódy výučby jednotlivých predmetov

Príprava alternatívnej hodiny čítania

Počas prípravnej fázy sme v októbri zhotovovali na krúžkoch perníčky z papiera pre strigu Agátu, piekli medovníčky, šili a obstarávali kostýmy, vyzdobili sme interiér školy a pripravili motivačnú nástenku a kulisy. Z pomôcok boli využité: kniha „Perníková chalúpka“, DVD „Perníková chalúpka“, DVD „Spievankovo“, vlastnoručne vyrobené papierové perníčky s konkrétnymi úlohami, omaľovánky, maľovaná abeceda, obrázky, motivačná nástenka o perníkovej chalúpke a pod. Fotografie z tejto aktivity nájdete na stránke našej školy www.szscheminjak.edu.sk. Úžasnú rozprávkovú atmosféru pomohli umocniť určite aj vlastnoručne vyrobené kostýmy a kulisy.

Skúsenosti a plány do budúcnosti

Pozitívom aktivity bola dynamika vyučovania, rozvoj tvorivého myslenia a fantázie žiakov, úspešná práca v tíme, krásna rozprávková atmosféra, aktivita žiakov. Spestrili sme hodiny čítania žiakom aj učiteľom a hrovou formou namotivovali deti k ďalším činnostiam. Do určitej miery odhalilo učiteľovi postavenie žiakov v skupine ako iniciátora (živý temperament), tak aj organizátora (má dobrý prehľad o situácii), vykonávateľa (realizuje prácu), či „spolubežníka“ (jeho prínos k spoločnej práci je malý). Do popredia sa často dostávali bystrejší žiaci a slabá práca jednotlivcov sa maskovala do anonymity. Odstránili sme to kombinovaním úloh podľa náročnosti. Asistentky učiteľa pomáhali navigovať a strážiť aj disciplínu žiakov.

Ďalším pozitívom je vnímanie prostredia školy ako inštitúcie, ktorá pripútava zážitkami, vkladá vedomosti, ktoré pozitívne ovplyvňujú motiváciu žiakov chodiť do školy rady, dodržiavať v nej stanovené pravidlá a formovať tak postupne harmonickú osobnosť. S aktivitami budeme určite pokračovať, pretože deti potrebujú vo svojom neľahkom živote okúsiť potešenie, radosť z dobre vykonanej práce a úspechu. Pripravujeme alternatívnu hodinu matematiky „Ťahal dedko repku“ a aktivitu „Červená čiapočka“ na podporu medzipredmetových vzťahov (od januára do júna 2010).

ŠZŠ s MŠ internátna a ZŠ s MŠ pri zdravotníckom zariadení, Levice: Zážitkové vyučovanie s počítačmi

Špeciálna základná škola v Leviciach poskytuje výchovu a vzdelávanie mentálne postihnutým deťom. Okrem bežných tried ŠZŠ je tu aj trieda s individuálnym vzdelávacím plánom a trieda pre deti s autizmom. Na škole pracuje 27 učiteľov. Žiakov je 185 a všetci sú so zdravotným znevýhodnením, 58 žiakov pochádza zo sociálne znevýhodneného prostredia. Našu školu navštevujú aj deti s nariadenou ústavnou starostlivosťou, viacnásobne postihnuté, hyperaktívne, deti s autizmom a Downovým syndrómom. Naša škola žiaľ nedisponuje potrebným množstvom počítačov, a preto musíme vlastným úsilím vybaviť školu učebnými pomôckami. Existujúce špeciálne softvérové a technické vybavenie (napr. počítačové programy, interaktívna klávesnica) nie sú kompatibilné s počítačmi na škole.

„Celé vyučovanie sa mení na zážitkové vyučovanie, zároveň sa podporuje rozvoj jemnej motoriky, zvyšuje sa samostatnosť, rozhodnosť, aktívny prístup k práci na hodine, buduje sa pozitívny vzťah ku škole, deti sa na vyučovacie hodiny viac tešia, zvyšuje sa ich sebavedomie.“

Tatiana Gáfriková a Marcela Matejovová, ŠZŠ Levice

Pre naše deti je problém komunikovať, vzbudiť a udržať pozornosť. Máme aj deti, ktoré nie sú schopné, v dôsledku svojho zdravotného znevýhodnenia, dorozumieť sa hovorenou rečou. Vo viacerých prípadoch ide o komunikáciu prostredníctvom zvukov, reč je ťažko zrozumiteľná, s poruchami artikulácie. Z ich mentálneho postihnutia vyplýva

aj nedostatočná slovná zásoba, zaostávanie v grafomotorickej, v jemnej a hrubej motorike, v sociálnych vzťahoch, v interakcii s okolím.

Chceli by sme poukázať aj na iné, alternatívne možnosti vzdelávania týchto detí a zapojiť rodinu a širšie okolie do aktivít realizovaných prostredníctvom projektu. Práve postoje širšieho prostredia sú veľmi dôležité v procese integrácie, začlenenia týchto detí do spoločnosti. Aj keď vo všeobecnosti sa stretávame s pozitívnymi postojmi ľudí, ešte stále sú ľudia, ktorí prejavujú ľútosť, nezáujem, nevšímavosť k týmto deťom najmä ak s nimi neprichádzajú do kontaktu často.

Škola	Spojená škola s organizačnými zložkami: Špeciálna základná škola s materskou školou internátna a Základná škola s materskou školou pri zdravotníckom zariadení, Z. Nejedlého 41, 934 01 Levice
Kontaktná osoba	Učiteľky 1. stupňa ŠZŠ: Mgr. Tatiana Gáfriková (tatiana.gafrikova@azet.sk), PaedDr. Marcela Matejovová (matejovova.m@azet.sk)
Cieľová Skupina	Žiaci prvého stupňa ŠZŠ, t.j. 12 tried s počtom žiakov 96, ktorí sú vzdelávaní podľa učebných osnov pre deti s mentálnym postihnutím a viacnásobným postihnutím, DMO, Downovým syndrómom a autizmom.
Ciele/Prínosy	• skvalitniť vyučovací proces mentálne a viacnásobne postihnutých žiakov a žiakov s autizmom • naučiť žiakov práci s PC a internetom, čím sa zlepší kvalita ich života • zažiť si na vlastnej koži pocit úspechu
Spolupráca	rodičia

Našou snahou je zlepšiť komunikáciu medzi žiakmi, špeciálnym pedagógom a prostredím. Umožniť deťom aktívne sa podieľať na každodennej komunikácii a zvýšiť tým kvalitu ich života. Osvojiť si prostredníctvom využívania IKT a internetu ucelený systém poznatkov, vedomostí a zručností. Chceme ich tak pripraviť do života, uľahčiť im proces socializácie, aby mohli efektívne využívať nadobudnuté vedomosti a zručnosti aj v bežnom živote. V rámci jednotlivých predmetov sme realizovali nasledovné aktivity:

Slovenský jazyk/Rozumová výchova – Maruška dostala za úlohu: vyhľadať prebrané hlásky v texte, doplniť hlásky do slov, tvoriť slová, opísať obrázok, diktát, priradiť slová k obrázku, analýzu a syntézu slov, rozvíjanie sluchového a zrakového vnímania, rozvoj slovnej zásoby, rozvoj grafomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, nácvik porozumenia čítanej a písanej reči aj s využitím interaktívnej tabule, dorozumievanie sa pomocou symbolov, napodobňovanie zvukov, slov.

Individuálna logopedická starostlivosť (ILS) - Maruška komunikuje - rozvoj impresívnej a expresívnej zložky reči, rozvoj zrakového, sluchového vnímania, rozvoj hmatového vnímania, grafomotoriky, pravo-lavej a priestorovej orientácie, komunikačných zručností, práca s FONO programom.

Vlastiveda/Vecné učenie – Maruška sa oboznamuje s okolitým svetom - vytváranie a vyhľadávanie projektov na internete a práca s interaktívnou tabuľou: ľudské telo a jeho časti, starostlivosť o zdravie, poznávanie ovocia a zeleniny, ročné obdobia, sviatky Vianoc, domáce zvieratá, príroda, veci okolo nás atď.

Matematika/Počty – Bystrá Maruška -práca s PC programami, vytváranie prezentácií, pracovných listov zameraných na: poznávanie farieb, geometrických tvarov, číslíc, pojem množstvo, matematické operácie atď.

Výtvarná výchova/Kreslenie – Zručná Maruška- vymaľovávanie, dotváranie obrázkov, zhotovovanie makiet, skladanie obrázkov, výroba puzzle, práca so skicárom, možnosť využitia internetu a dotvárania obrázkov na zapojenie sa do výtvarných súťaží.

Hotové práce a projekty si môžeme kvôli dlhšej trvácnosti a jednoduchšej manipulácii zalaminátovať. Konečnou fázou projektu bude vyhodnotenie aktivít detí formou výstavky vytvorených projektov, výtvarných prác, fotografií detí pri práci a prezentácie na počítači, ktoré si môžu prezrieť aj žiaci ostatných ročníkov spojenej školy a rodičia detí. Zorganizujeme Metodický deň pre zúčastnené triedy a rodičov detí, kde si vymeníme skúsenosti a postrehy z realizácie projektu.

Vďaka projektu sa skvalitnil vyučovací proces mentálne a viacnásobne postihnutých žiakov a žiakov s autizmom. Deti sa na hodiny viac tešia, zvyšuje sa ich sebavedomie, učia sa pracovať s počítačom a internetom, zvyšuje sa ich samostatnosť a zlepšuje jemná motorika. Rodičia sú ústretoví, pomáhajú tvorbou pracovných listov a domácou prípravou. Projekt je určený pre žiakov špeciálnych základných škôl s modifikáciou k učebným osnovám základných škôl, stredných škôl. Môžu ho využívať aj intaktní žiaci. Realizácia aktivít je náročná na materiálno-technické vybavenie školy (interaktívna tabuľa, počítače). Samotná práca s interaktívnym systémom nie je pre učiteľov z hľadiska zvládnutia náročná. Je užitočné a prínosné v čo najväčšej miere podnietiť spoluprácu zo strany rodičov a dobrovoľníkov.

ŠZŠ pre žiakov so sluchovým postihnutím internátna, Kremnica: Liečiť sa nám pomáhajú koníky a voda

Našu triedu pre deti s viacnásobným postihnutím navštevuje 6 žiakov a žiačok. Všetky z nich majú diagnostikované postihnutia motoriky a sú pre ne nevyhnutné pravidelné cvičenia a masáže. V našej škole pracuje rehabilitačná sestra, ktorá s nimi cvičí v rámci pohybovo – rehabilitačného krúžku v štúdiu pohybu pomocou špeciálneho náradia a náčinia. Možnosti školy nám žiaľ neumožňujú rehabilitačné činnosti ako sú cvičenie v termálnej vode, alebo jazda na koni, a preto nám tieto služby poskytuje neďaleká psychiatrická nemocnica. Vďaka termálnym kúpeľom v Trenčianskych Tepliciach sa môžu naši žiaci a žiačky každý mesiac zúčastniť ich návštevy spojenej s cvičením v termálnej vode. Deti tak môžu absolvovať 10 x do roka hipoterapeutické jazdenie a 10x počas školského roka cvičenie v kúpeľoch.

Realizácia projektu mala na žiakov vynikajúci motivačný účinok na koníky aj na plávanie sa stále veľmi tešia. Zároveň tento projekt umožnil návštevu aj deťom zo znevýhodneného prostredia a veľkým prínosom pre náš vzdelávací proces je už samotná pravidelnosť aktivít prebiehajúcich počas celého školského roka.

„Netreba sa báť chodiť a jednat' s manažmentom zariadení. Obvykle je možné vyjednať zľavy, ale je potrebný osobný prístup.“

Zuzana Durbáková, ŠZŠI pre žiakov so sluchovým postihnutím, Kremnica

Spočiatku sme pociťovali nedôveru rodičov, ktorí mali strach, pretože ich deti zatiaľ nemali skúsenosti s podobnými aktivitami. Napokon ich uspokojili pozitívne reakcie detí a prejavenie blahodarných účinkov cvičení na ich zdravie. Niektorí rodičia nás dokonca žiadali o častejšie návštevy týchto zariadení, no to nám už plán práce neumožnil.

Problémom, s ktorým sa stretávame je tiež pomerne vysoká chorobnosť detí, a preto je veľmi ťažké nájsť vhodný termín, ktorí by umožnil zúčastňovať sa cvičení všetkým žiakom a žiačkam naraz.

Škola	Špeciálna základná škola pre žiakov so sluchovým postihnutím internátna, Ul. ČSA 183/1, 967 32 Kremnica
Kontaktná osoba	Mgr. Zuzana Durbáková (učiteľka), zdurbakova@gmail.com
Cieľová skupina	Žiaci a žiačky s viacnásobným postihnutím v rámci relaxačno-rehabilitačného krúžku
Ciele/Prínosy	- pohybové činnosti vo vode znižujú záťaž pohybového aparátu a šetria srdcovocievny systém - okrem kondičných sa rozvíjajú aj koordinačné schopnosti - umožnenie sociálnej komunikácie, pozitívne prežitie vodného prostredia - rozvoj pocitu spolupatričnosti a vzájomnej pomoci v skupine počas cvičenia Pôsobenie hipoterapie je komplexné, najmä: <u>facilitácia</u> posturoreflexných mechanizmov - normalizácia <u>svalového tonusu</u>, rytmizácia organizmu a zlepšenie rovnováhy <u>koordinácia pohybov</u> - facilitácia senzorickej integrácie - narúšanie patologických stereotypov, reedukácia reči, zvyšovanie sebadôvery
Spolupráca	hipoterapeutka, fyzioterapeutka, rodičia

V SPA Turčianske Teplice je celoročná prevádzka vďaka jedinečnej minerálnej vode, ktorá je nielen termálna, ale svojím zložením aj liečivá. Má výrazné liečivé účinky predovšetkým na pohybové a močové ústrojenstvo. Všetky naše deti vlastnia preukazy ZŤP – S a každé z nich je preto sprevádzané jednou dospelou osobou.

Ako to robíme

Projekt u nás prebieha približne dva krát za mesiac. Na hipoterapiu chodíme za areál Psychiatrickej nemocnice Prof. Matulaja v Kremnici, kde je pre zvlášť upravený priestor so špeciálnou rampou na vykladanie detí. Deti sa za asistencie hipoterapeutky s koníkmi najskôr zoznamujú a krmia ich. Rodičia, alebo asistentka pomáhajú deťom s vysadnutím na koňa, hipoterapeutka ho potom vodí do kruhu, fyzioterapeutka kráča vedľa nich a cvičí s dieťaťom, prípadne upravuje jeho polohy. Z druhej strany koňa kráča rodič, aby mohol v prípade potreby pomôcť. Sedlo sa prispôbuje diagnóze dieťaťa. Pozitívny vplyv popísaných aktivít je nesporný. Prejavuje sa v držaní tela detí, pozitívne ovplyvňuje správanie detí a je vynikajúcim motivačným faktorom vo vyučovaní. Zároveň deti vnímajú okolitú prírodu, prežívajú mimoškolské aktivity spoločne.

Cvičenie v termálnej vode prebieha v priestoroch SPA Turčianske Teplice. Každé dieťa má svojho sprievodcu, v našom prípade je to učiteľka, asistentka učiteľky, rehabilitačná sestra a jeden rodič. Cvičíme v bazéne s termálnou vodou, ktorej teplota je 33°C. Deti sa tu príjemne uvoľnia. Používame rôzne nadľahčovanie pomôcky a hračky do vody. Deti ani nezbadajú, ako prostredníctvom rôznych hier cvičia. Aktivity majú rovnako vynikajúce účinky nielen na fyzickú, ale aj psychickú stránku detí. Niektoré z nich boli vďaka tomuto projektu v podobnom zariadení po prvýkrát.

A predsa sa to dá...

Učiteľom želám hlavne veľa trpezlivosti a odvahy. Dôležité je presvedčiť rodičov detí, ale vedieť sa tiež prispôbiť ich požiadavkám. Veľmi nám pomohla naša škola, ktorá nám poskytla auto so šoférom. Netreba sa báť chodiť a jednať s manažmentom zariadení. Obvykle je možné vyjednať zľavy, ale je potrebný osobný prístup.

Materská škola Radlinského, Bánovce nad Bebravou: Učme sa žiť spoločne

Naša materská škola poskytuje celodennú starostlivosť deťom vo veku od 2-6 rokov. V šiestich triedach máme 108 detí, z ktorých niektoré sa nachádzajú v hmotnej núdzi, pochádzajú zo znevýhodneného sociokultúrneho prostredia, i neúplných rodín. Sedem žiakov a žiačok navštevuje triedu pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Aktivita, ktorú realizujeme sme dosiahli pravidelnú dochádzku detí do škôlky, veľmi dobrú spoluprácu s rodičmi a ich ochotu spolupracovať i pomáhať. Samotné deti sa na každú akciu-spustenie dní v materskej škole veľmi tešia. Napomohli sme zbližovaniu detí zo znevýhodneného prostredia a z majoritnej populácie, zvýšili ich kvalitu vzdelávania, motiváciu a uplatnili sme u nás nové trendy vo vzdelávaní. Upevnili sme spoluprácu medzi rodinami žiakov a žiačok s občanmi a občiankami mesta Bánovce nad Bebravou, podporili vystúpenia detí na verejnosti, výstavy ich výtvarných prác a aktívne zapojili rodičov do diania v našej škole.

„Pracovať s deťmi, pre deti a v prospech detí. Vedieť rodičov pochopiť a zapájať do diania v škole.“

Anna Mikušová, MŠ Radlinského,
Bánovce nad Bebravou

Našu špeciálnu triedu navštevuje 7 detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, z toho 5 detí s mentálnym postihnutím a 2 deti s ADHD (porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou) a každé dieťa má vypracovaný individuálny učebný plán. Je nutné posilňovať u nich pozitívne prejavy v správaní, zaraďovať relaxačné chvíľky, chápať individuálne každé

dieťa a rešpektovať jeho základné potreby. Rodičom zdôrazňujeme potrebu pravidelného režimu, zdravej stravy, jasne vytyčujeme pravidlá správania a motivujeme k ich dodržiavaniu.

Zo skúseností nám vyplýva, že všetci dospelí, ktorí prichádzajú s dieťaťom do kontaktu, musia rozumieť jeho problémom. Úlohy, ktoré deti dostávajú musia byť jednoduché, splniteľné a krátke. Deti neizolujeme od ostatných, hľadáme príležitosti, aby sa cítili súčasťou kolektívu, zapájali sa do aktivít v triede i v materskej škole. Dôležitá je intenzívna spolupráca s rodičmi. Individuálne, taktne a s veľkou trpezlivosťou im vysvetľujeme, že ak má dieťa predispozície k nadmernej aktivite, pohyblivosti a náladovosti, stresovanie netrpezlivými rodičmi stav len zhoršuje.

Škola:	Materská škola, Ul. Radlinského 1668/10, 957 01 Bánovce nad Bebravou
Kontaktná osoba:	Mgr. Anna Mikušová (riaditeľka), msradlinskeho@banovce.sk, 038 - 760 2424 Mária Sitárová (učiteľka), msradlinskeho@banovce.sk, 038 - 760 2424
Cieľová Skupina	Deti zo sociálne znevýhodneného prostredia. Deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
Ciele/Prínosy	• Zvýšiť motiváciu detí pre vzdelávanie a zlepšenie školskej dochádzky • Podporiť spoluprácu a komunikáciu s rodinami • Zbližovať deti zo znevýhodneného prostredia s deťmi z majoritnej spoločnosti • Zlepšiť jazykové a komunikačné schopnosti detí • Vykonávať mimoškolskú činnosť, realizovať projekty spolupráce školy s občanmi, alebo mimovládny organizáciami

Ukážka aktivít, ktoré naša materská škola realizuje:

„Slniečko“

Je základným projektom našej materskej školy, zameraným na oblasť podpory zdravia a zdravého životného štýlu. Pomáha deťom získať základné návyky zdravého spôsobu života. Zameriavame na výchovu detí predškolského veku k zdraviu, na osvojenie si návykov a zručnosti zdravého životného štýlu, odolnosti voči stresom a zdraviu škodlivým vplyvom. Zapájajú sa doňho všetky deti našej MŠ.

Cieľom je rešpektovať 12 zásad zdravého života - Pestrá strava, Pohyb a šport, Krása prírody, Denný poriadok, Hra a tvorivosť, Otužovanie, Rodina, Spánok, Hygiena, Ochrana prírody, Voľný čas, Čistý vzduch. Realizuje sa formou otvorenej hodiny pre rodičov, aktivity s lesným pedagógom.

Detský úsmev

Cieľom je venovať zvýšenú pozornosť deťom zo znevýhodneného prostredia, i deťom z rómskeho prostredia. V námetových hrách rozvíjame tvorivé myslenie, samostatné riešenie problémov. Hrou u detí utvárame pracovné zručnosti a návyky a zároveň podporovať pozitívne vzťahy medzi nimi, zdokonaľujeme základy sebaobslužných zručností a návykov. Individuálnym prístupom odstraňovať rozdiely medzi pasívnou a aktívnou slovnou zásobou – logopedická starostlivosť, jazykové okienko. Najčastejšími aktivitami pre všetky deti MŠ sú: ranný kruh, divadelné predstavenia (hrané učiteľkami) a hry.

Vianoce

Prostredníctvom vianočného koncertu v priestoroch MsKS spájame verejnosť a deti, podporujeme detské sebavedomie, talent, samostatnosť a istotu vo svojej schopnosti.

Život bez drogy

Snažíme sa venovať zvýšenú pozornosť drogovej problematike – žiť zdravo, v zdravom životnom štýle. Prostredníctvom nasledujúcich aktivít zapájame verejnosť i deti do života v zdravom životnom štýle, rozvíjame elementárne výtvarné schopnosti:

- tekvičkovo – šarkanovo popoludnie s rodičmi spojené s opekačkou
- zhotovenie tekvičiek, šarkanov
- opekanie špekáčok
- jesenné ekologické hry – pobyt vonku
- aktivita s lesníkom
- kreslenie, maľovanie, modelovanie – „Veselé deti“
- vyfarbovanie pracovných listov
- hry na počítači- ekológia, životné prostredie
- premietanie, počúvanie rozprávok

ŠZŠ Inžinierska, Košice: Spevom proti nude v škole

Moje aktivity vyvolala na začiatku pasivita žiakov na hodinách, odmietanie pracovať, učiť sa, rušenie na hodine. Beriem do úvahy, že pracujem so žiakmi so špeciálno-pedagogickými potrebami v pubertálnom veku, čo však neznamená, že žiaci nemôžu byť aktívni, napredovať a rozvíjať sa.

Mojim cieľom bolo motivovať žiakov k aktivite, rozvíjať ich tvorivosť, odbúrať nedisciplinovanosť, nudu a nezaujím a príjemne tráviť čas na hodinách. Prostredníctvom muzikoterapie a cez im vlastné danosti ako je rytmus, vzťah k hudbe rozvíjať reč, pozornosť, pamäť, tvorivosť, logické myslenie, zrakové vnímanie... a celú osobnosť, ako aj ich postoj k životu. Využila som zásadu striedania činnosti počas hodiny a hodnotenie jednotlivých aktivít prostredníctvom priradovania alebo odoberania bodov a to podľa toho ako si žiaci na začiatku hodiny určia. V priebehu hodiny som využívala didaktické a relaxačné hry, priestor na tvorivosť a časté opakovanie.

V krúžkovej činnosti sme sa zamerali hlavne na spev ľudových piesní, ľudový tanec a kroky - karička, jedno a dvojročka, polka, čardáš, valčík, spolu s kolegyňou Mgr. M. Popekovou, ale pripravovali sme aj program na Mikuláša, zimné, vianočné piesne a koledy. Kolegyňa Mgr. A. Pločicová pripravuje žiakov na školské a mestské súťaže v speve ľudových piesní.

Niektoré z osvedčených aktivít na hodine hudobnej výchovy:

- Striedanie činností – spev, práca s hlasom- tempo a sila, počúvanie hudby, sledovanie piesní z filmových muzikálov, opier a operiet, populárnych piesní na internete, taktovanie, rytmizovanie, práca s textom piesní a notovým písmom
- Hodnotenie jednotlivých aktivít počas hodiny prostredníctvom bodov a záverečné hodnotenie žiakov známku. Napr.: aktivita, spev, schopnosti a vedomosti, úprava v notovom zošite, správanie... ako aj hodnotenie vlastného výkonu – čo si vedel a čo nie, povedz, čo ťa dnes bavilo, čo nudilo.
- Priestor na tvorivosť – spoj zvuky jedného, dvoch, troch zvierat a opakuj ich podľa potreby, pridaj melódiu z ľudovoľnej piesne, počutej piesne. Relaxačné hry, napr. Háďaj na čo myslím, Tichý sultán
- Časté opakovanie – napr. otvor učebnicu na str. xy, vyhládaj štvrtovú notu, spočítaj polové noty a taktové čiary, husľový kľúč, vyklopkaj doby v prvom takte, povedz o akú pieseň ide – ľudová, umelá –meno autora textu a hudby, urč počet slôh piesne...

Škola	Špeciálna základná škola, Ul. Inžinierska 24, 040 11 Košice
Kontaktná osoba	Mgr. Lucia Kiráľová (učiteľka), aicul.k@pobox.sk
Cieľová skupina	Prevažne rómske deti v 5. -9. ročníku na hudobnej výchove a v tanečno-speváckom krúžku
Ciele/Prínosy	Zvýšiť motiváciu detí pre vzdelávanie a zlepšenie školskej dochádzky

ZŠ na Ulici zeleného stromu, Rožňava: Asistent učiteľa a terénny pracovník ako spolupracovníci školy

Našu školu navštevujú žiaci z majoritného prostredia i rómski žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia. Problémy s adaptáciou na školu, s dochádzkou a správaním niektorých žiakov sa na škole snažíme riešiť prostredníctvom rôznych programov a projektov zameraných pomoc žiakom.

„Zlepšila sa dochádzka žiakov, vzájomná komunikácia medzi žiakmi a v niektorých prípadoch aj prospech žiakov. Napriek všetkým snahám, ktoré sú zo strany školy vyvíjané, je komunikácia s rodičmi veľmi zlá. Pre úspešné zvládnutie prekážok naďalej pokračujeme v začatých aktivitách.“

Blanka Boldiová, ZŠ na Ul. Zeleného stromu,
Rožňava

Pomocou asistenta učiteľa sme sa snažili pomôcť deťom adaptovať sa v novom prostredí a pomáhať aj pri vyučovaní, hlavne žiakom s individuálnym vzdelávacím plánom a žiakom zo znevýhodneného sociálneho prostredia, ktorí potrebujú pomoc.

Na podporu spolupráce s rodičmi sme začali spolupracovať s terénnymi sociálnymi pracovníkmi, ktorí dohliadajú aj na dochádzku žiakov, prostredníctvom pohovorov s rodičmi.

Po vzájomnej dohode s terénnymi sociálnymi pracovníkmi sme určili dni a triedy, kde títo pracovníci dohliadajú na vyučovací proces a pomáhajú učiteľom. Týka sa to hlavne tých tried, kde správanie niektorých rómskych žiakov dosiahlo kritický bod. Za prekážku považujeme malé kompetencie terénnych sociálnych pracovníkov. Pre zbližovanie detí zo znevýhodneného sociálneho prostredia a detí z majoritnej populácie nám veľmi pomohol projekt Rovnaká šanca, ktorý organizuje Nadácia škola dokorán. Tento projekt sa veľmi osvedčil.

Škola:	Základná škola, Ulica zeleného stromu 14, 048 01 Rožňava
Kontaktná osoba:	PaedDr. Jana Regrutová, 058/788 14 85, zelenystrom@stonline.sk Mgr. Blanka Boldiová, asistentka učiteľa, zelenystrom@stonline.sk
Cieľová Skupina	Deti zo sociálne znevýhodneného prostredia, medzi ktoré na škole patria v súčasnosti najmä rómske deti
Ciele/Prínosy	• Podporiť spoluprácu a komunikáciu s rodinami • Zbližovať deti zo znevýhodneného prostredia s deťmi z majoritnej spoločnosti • Mimoškolská činnosť, projekty spolupráce školy s občanmi alebo mimovládnyimi organizáciami • Využitie asistenta učiteľa
Spolupráca	Škola spolupracuje s terénnymi sociálnymi pracovníkmi, ÚPSVaR, sociálnymi kurátormi

ŠZŠ Kolárovo: Robme veci lepšie

K našim aktivitám nás priviedli viaceré problémy: záškoláctvo niektorých žiakov pochádzajúcich zo znevýhodneného prostredia, nízky záujem žiakov o vzdelávanie a slabá podpora a spolupráca rodičov.

„Ostatným učiteľom odporúčam najmä získať záujem rodičov o spoluprácu pri realizácii školských aktivít, nachádzať vhodné zdroje motivácie žiakov a snažiť sa o vytvorenie tvorivej pracovnej klímy.“

Anna Matyasová, ŠZŠ Kolárovo

Zamerali sme sa na všetkých žiakov našej špeciálnej školy, najmä na predmetoch slovenský jazyk, pracovná výchova a telesná výchova. Žiakom sme pripravili viacero súťaží, v ktorých bol dôležitý výkon celého kolektívu: súťaž o najlepšiu triedu v dochádzke a súťaž o najkrajšiu triedu. V spolupráci s knižnicou sme zorganizovali návštevu knižnice, besedy

o knihe a besedy so spisovateľom. Žiaci boli zapojení do tvorby krátkych literárnych útvarov (poézia, próza). Pre žiakov sme otvorili aj počítačový a stolnotenisový krúžok.

Hlavným prínosom aktivít pre žiakov je zlepšenie ich výsledkov a výrazné zlepšenie dochádzky žiakov zo znevýhodneného prostredia.

Škola:	Špeciálna základná škola, Lesná 9, 946 03 Kolárovo
Kontaktná osoba:	Mgr. Anna Matyasová (zástupkyňa ŠZŠ), 035/7771450
Cieľová Skupina	Všetci žiaci ŠZŠ s dôrazom na žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia
Ciele/Prínosy	• Vykonávať mimoškolskú činnosť, realizovať projekty spolupráce školy s občanmi, alebo mimovládnyimi organizáciami • Využívať alternatívne metódy výučby jednotlivých predmetov
Spolupráca	Pracovníci Mestskej knižnice Kolárovo, pracovníci Centra voľného času Kolárovo a zápasnícky oddiel mesta Kolárovo

Nová webstránka pre učiteľov:

Učebné materiály

Diskusie

Poradenstvo

Blogy

Novinky

NADÁCIA OTVORENEJ SPOLOČNOSTI
OPEN SOCIETY FOUNDATION

Tento projekt je spolufinancovaný z Finančného mechanizmu EHP, Nórskeho finančného mechanizmu a zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, ktorého sprostredkovateľom je Nadácia otvorenej spoločnosti.

"Pozitívom je badateľná zmena postojov oboch komúnít – rómskej aj majoritnej. Bez väčších predsudkov sa navzájom rešpektujú a akceptujú. Počet detí z rómskej komunity v špeciálnej základnej škole sa znížil. Mnohé deti sú schopné zvládnuť učivo prvého, prípadne nultého ročníka ZŠ. Zmenil sa postoj rómskych rodičov voči materskej škole, svoje dobré skúsenosti „podávajú“ ďalej, takže o deti nie je núdza. Rodičia nám viac dôverujú, zmenil sa ich ostražitý, ochranársky postoj, sú ústretoví a uvoľnení."

Beata Kollárová, MŠ na ul. A. Kmeťa 11 v Žiari nad Hronom